

ଶ୍ରୀମତୀ ଶ୍ରୀ

ଜଗନ୍ନାଥ ପାଣି କୃତ

ଗୌପ୍ୟା ରତ୍ନାବଳୀ

ଗୋପୀନାଥ ପ୍ରେସ,

ଭଦ୍ରକ ।

ବିଶାଳ କବି

୯ ଜଗନ୍ନାଥ ପାଣିକ ବିରଚିତ

ଗାୟକୀ ରତ୍ନାବଳୀ

~~ଜଗନ୍ନାଥ ପାଣିକ ବିରଚିତ~~

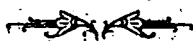
ପ୍ରକାଶକ

ଲକ୍ଷ୍ମୀକାନ୍ତ ମହାପାତ୍ର ବି, ଏ.

ଗୋପୀନାଥ ପ୍ରେସ,

ଭୁବନେଶ୍ୱର

ନିବେଦନ ।

ବେଶୀ ଦିନର କଥା ନୁହେଁ—ବ ୧୫ । ୧୦ ଶ
ମୁହଁରୁ କବି ଜଗନ୍ନାଥ ପାଣିକ ଲଲା—ଛନ୍ଦ, ଭଦ୍ରକ-
ହାଲେଖିର—ପାଞ୍ଚପୁର ସଂକଳିତଜନର ଗ୍ରାମେ ଗ୍ରାମେ
ଗୀତ ହୋଇ ସହସ୍ର ସହସ୍ର ନର ନାରୀଙ୍କୁ ମୁଗ୍ଧ
କରୁଥିଲା । ହାସ୍ୟ, କରୁଣ ଉପର ମଧୁର ସମିଶ୍ରଣ
ତାଙ୍କ ରଚନାର ବିଶେଷତ୍ୱ ଓ ସେଥିପାଇଁ ତାହା ଏତେ
ଲୋକପ୍ରିୟ ହୋଇ ପାରିଥିଲା । ଛନ୍ଦ ଗୁଣିତ ଯେପରି
ସରଳ, ସେହିପରି ମଧୁର, ଲଳିତ । ଜଗନ୍ନାଥ ସ୍ୱଭାବ-
କବି । ତାଙ୍କ ରଚନା ଦେଖିଲେ ଜଣାଯାଏ ଯେପରି
ବାଧାନହିଁ, ବନ୍ଦୁ ନାହିଁ,—ଭରଳ ମହାକବି ଧାରୀ
ଭରତର ଗୀତରେ ବହି ଯାଉଛି । କବି ନିଜେ ଜଣେ
ନାଟ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟୀ ଓ ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ଥିଲେ । ତେବେ-
ବେଳେ ଛାତ୍ର ବନ୍ଧର ପାଠୁଭାବ ନ ଥିଲା—ମାତ୍ର ଗୁଣ
କେବେ ଲୁଚି ରହି ପାରେ ନାହିଁ । ସୁତରାଂ ଦେଶର
ନାଟ୍ୟ ରଙ୍ଗରେ କବି ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ଲଲାହିଁ ନିଜ
ଗୁଣରେ ଏକଜ୍ଞତାପ୍ରମତ୍ୟ କରି କରୁଥିଲେ ।

ଜଗନ୍ନାଥ ସ୍ୱଭାବ ଶିକ୍ଷକ ଥିବା—ଭଲରେ
ହେଉ । ଏହି ସମୟରେ ବାହାରକୁ

ନୂଆ ଧରଣର 'ଗୀତାଉପନ୍ୟାସ' । ଓଡ଼ିଆ ଜନସାଧାରଣର
 ରୁଚି ପୂରୁଣା ମାଲକୁ ଗୁଣ ସେହି ନୂଆରେ ରହି
 ପଡ଼ିଲା । ତହିଁକି ସେହିସବୁ ରଚନା ଗୁଣାହୋଇ ସମ୍ପଦ
 ପ୍ରାପ୍ୟ ହେଲା । ଭାବ, ଭାଷା, ରଚନା କୌଶଳ, କବିତ୍ବ
 ଯେଉଁ ଦିଗରୁ ଚାହିଁ, ସେହି ନୂଆ ଭଙ୍ଗର ସୁଅଙ୍କ ଯେ
 କେତେ ନିକଟତର ହୋଇ କହି ହେବ ନାହିଁ । ନାଟ୍ୟ-
 ସାହିତ୍ୟ ଓ ସଙ୍ଗୀତର ଏକାବେଳେକେ ପିତୃ-ଶ୍ରୀ ।
 ମାତ୍ର ଲୋକ ଏହିକୁ ଅଦର କଲେ । ଜାତୀୟ ଅଧ୍ୟା-
 ପଚନର ଏହା ଗୋଟିଏ ଲକ୍ଷଣ । ତଥାପି କହିବାକୁ
 ଗଲେ ଏହା ଗୋଟିଏ ଦମକା ବତାସ, ଏହାର ପ୍ରଭୁର
 ଶିଶୁମାୟୀ । କାଳର ଅଗ୍ନିତାପରେ ପଡ଼ି ଖାଦି ଯେ
 ତାହା ପୋଡ଼ି ଯାଇ ହୋଇଯିବ, ସୁନା ଯେ ସେ ଧନେ
 ଝଟକି ଉଠେ । ଜଗନ୍ନାଥ ପାଣିଙ୍କ ଲେଖା ଗୁଣ-
 ସୁବର୍ଣ୍ଣ—ଅମର, ଅବନାଶୀ । ଲୋକେ ଦିନେ ପୁଣି ଏ
 ରହିବ ନିଶ୍ଚୟ ଖୋଜିବେ, ଲୋଭିବେ, ଅଦରକରିବେ ।

କବିଙ୍କ ରଚନା ସବୁ ତାଙ୍କ ଘରେ ତାଳପତ୍ରରେ
 ଲେଖା ହୋଇ ରହିଛି । ନିଆଁ ପାଣିର ବିପଦ ତ
 ଅଛି; ତା ଉପରେ ଭଲ, ଅସରା, ରୁଷିଆ, ମନ୍ତ୍ରୀ
 ଅଛନ୍ତି । ଖୋଜା ହେବା ବେଳକୁ କେଜାଣି ଯଦି
 ଏ ମାନଙ୍କ କବଳରେ ପଡ଼ିଯାଇଥାଏ ତେବେ ଏ ଭଲ
 ଅମୂଲ୍ୟ ଜାତୀୟସମ୍ପଦ ବଲ୍ଲପ୍ର ହୋଇଯିବ । ଯଦି

କେନ୍ଦ୍ର ମନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟକ୍ତି ଏ ଗୁପ୍ତକ ସଂଗ୍ରହ କରି ଛପାଇ
ଦିଅନ୍ତି ତେବେ ବା ରହି ଯାଇ ପାରେ ।

କବି ଜଗନ୍ନାଥ ପାଣି କେବଳ ଲାଲ—ନାଟ୍ୟ
ରଚିତା ବୋଲି ଖ୍ୟାତ । ତାଙ୍କର ଯେ
ନୃପ ଘା ସଙ୍ଗୀତ ଅଛି ଏହା ପ୍ରାୟ କେନ୍ଦ୍ର ଜାଣନ୍ତି
ନାହିଁ । କବିଙ୍କର ପୌତ୍ର ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ଉଦୟନାଥ ପାଣିକ
ଅନୁକୁଲ୍ୟ ଓ ଅନୁଗ୍ରହରୁ କେତେ ଗୁପ୍ତକ ଗୈପଦୀ
ସଂଗ୍ରହ କରି ଏଥିରେ ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଉଦୟନାଥ ବାବୁ
ନିଜେ ପୈତୃକ ଗୁଣର ଅଧିକାରୀ ହୋଇ, ପିତାଙ୍କ
ରଚିତ ବସୟ ମାନ ଅଭିନୟ ଦ୍ଵାରା ସଜ୍ଜବତ
ଅଛନ୍ତି ଓ ପ୍ରଚାର କରୁ ଅଛନ୍ତି । ସେ ସକାଶେ
ଦେଶ ବାସୀଙ୍କ ଧନ୍ୟବାଦରପାତ୍ର ।

ଏଥିରେ ଥିବା ଗୈପଦୀ ଗୁପ୍ତକ ସେକାଳ ପ୍ରତ୍ୟେକ
ପୁସ୍ତକ ପରିଚ୍ଛନ୍ନ ଅନୁସାରେ ଲିଖିତ । ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ
ଜଗନ୍ନାଥ ଅଳ୍ପ ଶିକ୍ଷା ଲାଭ କରି ଥିଲେ
ସାରଳାଙ୍କ ବରରୁ ହଠାତ୍ ତାଙ୍କର କବିତ୍ଵରାଶି
ହେଲା । ଗୈପଦରନାବଲୀରେ ଥିବା ରଚନାମାନ
ଜଣାଯାଏ କବି କି ଅସଂସାରଣ ଶକ୍ତିର ଅଧିକାରୀ
ଥିଲେ । ଏଭଳି ଶକ୍ତି ଦେବାନୁଗ୍ରହ ଛଡ଼ା ସମ୍ଭବ
ନାହିଁ । ଅଳ୍ପ ଶିକ୍ଷିତ କବି ଯେଉଁ ବର୍ଣ୍ଣନା ଗୁପ୍ତକ
ଲେଖକଙ୍କର ଓ ବାକ୍ୟ ବ୍ୟବହାର ପରିଚୟ ଦେଇ

ଅଛନ୍ତି ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ବନ୍ଧୁପୁର । କବି ଜଗନ୍ନାଥ
 କେତେକ ବଡ଼ କାବ୍ୟ ପ୍ରଚ୍ଛଦ ଲେଖିଯାଇଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ
 ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ଜୀବନୀ ଶେଷରେ ସେ ଗୁଡ଼ିକର
 ତାଲିକା ଦିଅରଲା । ଯଦି ଭଗବତୀ ବାଣୀପାଣିକର
 ଦୟା ଥାଏ, ତେବେ ନିମ୍ନୋକ୍ତ କବିଙ୍କର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ
 ଗ୍ରନ୍ଥ ପ୍ରକାଶ କରିବୁଁ ।

ପ୍ରକାଶକ

କବି ୧ ଜଗନ୍ନାଥ ପାଣିଙ୍କ ଜୀବନୀ ।

ଭଦ୍ରକର ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗ, ଜଗନ୍ନାଥ ସଡ଼କର
ମଣ୍ଡିମ ଭାଗରେ ଅବସ୍ଥିତ ନଳାଇ ଗ୍ରାମ ଭଦ୍ରକ
ସରକାର କବରର ଠାରୁ ପ୍ରାୟ ମାତ୍ର ୩ କଲି ହେବା
୧୮୩୭ ମସିହାରେ କବି ଜଗନ୍ନାଥ ପାଣି ସେହି
ଗ୍ରାମରେ ଜନ୍ମ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପିତା ଭାଗବତ
ପ୍ରଧାନ ମାଣି, ମାତା ରଞ୍ଜିତା ଦେବୀ । ସେ ପାଞ୍ଚମୁର-
ବନ୍ଧୁ ଯନ୍ତ୍ରଦେବୀଙ୍କୁ ବାହୁଣୀ ।

ଜଗନ୍ନାଥ ବ୍ରହ୍ମ ବସୁଃକମ କାଳକ୍ରମେ
ଗ୍ରାମ୍ୟ ଗୁଡ଼ାଲୀରେ ପ୍ରବନ୍ଧ ହେଲେ ୧୨ ଶ ପଢ଼ିବା
ପଡ଼ି ମଢ଼ି ସୁଦ୍ଧା ଅକ୍ଷର ପରିଚୟ ଠାରୁ ଅଧିକ ଜପକ
ଭାବେ ପାରିଲେ ନାହିଁ । ପୌରହୃଦ୍ୟ ତାଙ୍କର କୁଳ-
ବ୍ୟବସାୟ ଥିବାରୁ, ତାଙ୍କ ପିତା ତାଙ୍କୁ ଗୁଡ଼ାଲୀରୁ
ଉଠାଇ ନେଇ କର୍ମାଙ୍ଗ ମନ୍ତ୍ର ପ୍ରଜାପତିଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଦେଲେ,
ମାତ୍ର ଛଅ ବର୍ଷରୁ ସୁଦ୍ଧା ସେ ବିଶେଷ ଉନ୍ନତ ଲାଭ କରି
ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

ବିଦ୍ୟାଲାଭରେ ବିଫଳ ମନୋରଥ ହୋଇ
ହୋଇ ଓ ନିଜା ସହ ମହି ଶେଷ ଏକଦିନରେ
ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କର ଆଶ୍ରୟ ଲାଭ ଓ ବିଦ୍ୟାଲାଭ କରିବା

ସକାଶ ସେ ପ୍ରାଣପଣ କରିବାସିଲେ । ତହିଁମେ ଗ୍ରାମସ୍ଥିତି
'ନିକେଶ୍ୱର' ମହାଦେବ ମନ୍ଦିରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରି ପଞ୍ଚାଙ୍ଗର
ସରସ୍ୱତୀ ମନ୍ତ୍ର ଜପ କରିବେ କୁ ଲାଗିଲେ । ଅଷ୍ଟୋତ୍ତର-
ଶତ ପାତ୍ରୀ ଅର୍ପଣ ଦ୍ୱାରା ସଂଖ୍ୟା କରି ସେ ଏହି ମନ୍ତ୍ର
ଏକଲକ୍ଷ ଜପ କଲେ ଏବଂ ଦ୍ୱାଦଶ ଅନାଗତ ବ୍ରତ
ଧରି ସେହି ମନ୍ଦିର ମଧ୍ୟରେ ପାରଶୀ ପତ୍ର ରହିଲେ ।
ଶେଷେ ଦେବାଙ୍କର କୃପାମେଲ୍ଲ । ସ୍ୱପ୍ନରେ ସେ ଦେବା-
ଙ୍କର ଓ ମହାଦେବଙ୍କର ବର ପାଇ ଉଠି ଅସିଲେ ।
ସେତେବେଳକୁ ତାଙ୍କର ବୟସ ବାଷ୍ପ । ସେହି ଦିନ
ଠାରୁ ସେ ହଠାତ ମନ୍ତ୍ର, ଯନ୍ତ୍ର, ଛନ୍ଦ, ଅଳଙ୍କାର,
ସଙ୍ଗୀତ, ଓ ଗନ୍ଧ ବିଦ୍ୟା ପ୍ରଭୃତି ଏକବିଂଶ ବିଦ୍ୟାରେ
ପାରଦର୍ଶୀ ହେଇ ଉଠିଲେ । ମୁଖରୁ କବିତା ଓ ଗୀତର
ସ୍ରୋତ ଅବରତ ନିଗିତାହେବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ବ ୨୮ ଖି ବୟଃକ୍ରମ କାଳରେ ଜଗନ୍ନାଥ
ଗୋଟିଏ ନାଟ୍ୟଦଳ ସଙ୍ଗାଇ ସ୍ୱୟଂ ଶିକ୍ଷା ଦେବାକୁ
ଲାଗିଲେ ଓ ସ୍ୱ-ରଚିତ ଲୀଳାମାନ ଅଭିନୟ କରୁଥିଲେ
କ୍ରମେ ଅଳ୍ପଦିନ ମଧ୍ୟରେ ତାଙ୍କର ଓ ତାଙ୍କ ଦଳର
ଖ୍ୟାତି ଶୁଭ ଅନ୍ତେ ବଢ଼ିତ ହେଇ ପଡ଼ିଲା । ମେ
ଉତ୍କଳର ଅନେକ ପ୍ରଧାନ ସ୍ଥାନ ଓ ରାଜୁଡ଼ା ମାନଙ୍କୁ
ଯାଇ ବହୁ ପ୍ରଶଂସା ଓ ଉପହାସନ ଲାଭ କରୁଥିଲେ ।
ନିଜ ଦୂର ସ୍ଥାନ ମାନଙ୍କରୁ ଗୁଣ ମାନେ ଆସି ତାଙ୍କ

ଠାରେ ସଜୀବ ଶିଶୁ କରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ଏହିରୂପେ ତାଙ୍କର ଗ୍ୟାତ ବହୁ ଦୁରକୁ ମାଡିଗଲା । ତାଙ୍କ ଚରନାମାନ ବହୁ ସ୍ଥାନରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା । ଏଥି- ପୁର୍ବେ ଦେଶରେ କେବଳ ରାମଲୀଳା ସୁଅଟି ଓ ଭାରତୀୟ ପାଲ ପ୍ରଚଳିତ ଥିଲା । ନାନା ପୌରାଣିକ ଅଗ୍ୟାୟିକା ଅବଲମ୍ବନ କରି ଛୁଇଁ ନାଟ୍ୟ ପ୍ରଚଳନ କରିବା ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଥିଲା ଏବଂ ତାହା ସଙ୍ଗୀତର ଡାକ୍ଷେୟାଦିପକ ତାମାସା ମାନ ଥିବାରୁ ସବୁ ଶ୍ରେଣୀର ଦର୍ଶକମାନଙ୍କ ମନୋହରଣ କରୁଥିଲା ।

ଏହି ସମୟରେ କବିଙ୍କର ଗମ ହସ୍ତରେ ଏକ ଦୁରାସେବ୍ୟ ବ୍ୟାଧି ଦେଖାଦେଲା । ମାତ୍ର ସେ ପ୍ରତିଦିନ ନିଲେଶ୍ବର ମହାଦେବଙ୍କ ମନ୍ଦିର ମାର୍ଜନ କରି, ତହିଁରୁ ମୁକ୍ତି ଲାଭ କରୁଥିଲେ । ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ସେ ତାଙ୍କର ଶେଷ ଜୀବନ ଯାଏ ଛାଡି ନ ଥିଲେ ।

କବି କରନାଥ ପାଣି ୧୮୧୭ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦ ଅକ୍ଟୋବର ମାସ ତା. ୧୧ ରଖ ସୋମବାର କୃଷ୍ଣ ହସ୍ତେ- ବଶୀରେ ଦେହ ରକ୍ଷାକରି ସ୍ବଧାମକୁ ପ୍ରୟାଣ କଲେ ।

କବିଙ୍କ କୃତ ଗ୍ରନ୍ଥାବଳୀର ତାଲିକା ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା—

ଛନ୍ଦନାଟ୍ୟ—ପ୍ରବଚନ, ପ୍ରହ୍ଲାଦ ଚରିତ, ପାରିଜାତ- ହରଣ, ସତ୍ୟଭାମା ବତ୍ସ, ସୀତା ବନବାସ, ଲଙ୍କାକୁଶ

ଯୁଦ୍ଧ, ବଳିବାମନ, ରଣଜିତ ଶକ୍ତି ଉପାଶ୍ୟାନ,
 ରକ୍ଷଣୀ ହରଣ, ହାସ୍ୟଜ୍ଞ ହରଣ, ଉଷା ହରଣ,
 ସୁବଦ୍ଧା ହରଣ, ଭୂତକେଳି, ମାନଭଞ୍ଜନ, ବଳିକା,
 ଜପଟପାଶା, ଲକ୍ଷ୍ମଣ ଶକ୍ତି ଭେଦ, ମହାରାଜା ରଥ.
 ସମୁଦ୍ର ମନ୍ଥନ, ନଳଦମୟନ୍ତୀ, ଦକ୍ଷୟକ୍ତ, ଶ୍ରୀଯୁକ୍ତ ।

ପ୍ରସଂସନ୍ନ ବା ତାମାସ—

ସାଧୁକୃଷ୍ଣ କୌତୁକ, ଗୋପାଳ
 ଗୋପାଳୀ, ବାବୁ ବାବୁଆଣୀ, ମାଳିଆଣୀ, ଧୋବ-
 ଧୋବଣୀ, କେଳା କେଳଣୀ, ଦୈତ୍ୟ ହୋଷୀ,
 ମୋଗଲ ଗଉଡ଼ୁଣୀ, କଳକ ରଙ୍ଗିକା ।

କାବ୍ୟ—ପ୍ରେମ ତରଙ୍ଗିଣୀ, ବ୍ରଜ ମନୋହର, ପ୍ରମୋଦ
 ଚନ୍ଦ୍ରମଣି, ।

ଶ୍ଳୋକ—ବିବାହ ପଦ୍ୟାବଳୀ ।

ସଙ୍ଗୀତ—ଶୈପଦୀ ରତ୍ନାବଳୀ, ଶୈପଦୀ ଭୂଷଣ

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ—ଜଗନ୍ନାଥନ ଗୁଣ୍ଡିଚା ବିଜେ ।

ନବଘନ ଚଉତିଶା ।

ଗାୟକ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର ।

କୈବର୍ତ୍ତ ଗୀତାବଳୀ ।

କାମଦାଂରୁଅ ପାଲ ଦା ଶଶିକନ୍ତ ବିଭା ।

ସୁଗୀ ।

୧୨୫

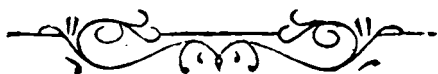
ବିଷୟ

ପୃଷ୍ଠା

- ୧ । ଜୟ ହର ଗିରିଜା ବର — (ଶିବ ବନ୍ଦନା) ୧
- ୨ । ପ୍ରଥମ ପୂଜିତ ଦେବ — (ଗଣେଶ ବନ୍ଦନା) ୨
- ୩ । ରେ ନାଗସ୍ତ୍ର ବର — (ଚକ୍ରସିଦ୍ଧାବଲୋକନ) ୩
- ୪ । କାହା ରମଣୀ ମଣି — (ପ୍ରାନ୍ତ ଜମକ) ୪
- ୫ । ଶ୍ୟାମ ବନ୍ଧୁ ଠାରେ — (ଜମକ) ୫
- ୬ । ରେ ବରଜ ବର — (ଚକ୍ର ଶୁଙ୍ଖଳା) ୬
- ୭ । ଦରଦାସୀ ବରଜ (ସିଦ୍ଧାବଲୋକନବିରୋଧାଭିଷେ) ୭
- ୮ । କରକ ଦନ୍ତୀ (ଅଦଃପ୍ରାନ୍ତ ଜମକ ବିରୋଧା ଭିଷା) ୮
- ୯ । ମୋ ବନ୍ଧୁ କି ସ୍ନେହ (ବିରୋଧାଭିଷ ଦୁଇସ୍ୱାର୍ଥ) ୯
- ୧୦ । ଗିରିଜା ବର ଦାସ (ବିରୋଧ ଶ୍ଳେଷ ଭିଷା) ୧୦
- ୧୧ । ରଙ୍ଗେ ଅଢ଼ସ ଏଣି ନେତୀ (ଯୋଡ଼ି ଜମକ) ୧୧
- ୧୨ । ବୃଷ ଭ୍ରମ ଜେମା ସଂଧ୍ୟା (ଗୋମୁହ ଛନ୍ଦ) ୧୨
- ୧୩ । ଏହି ଘନକାଳ କାଳ (ଯୋଡ଼ି ଜମକ) ୧୩
- ୧୪ । ରେ ରାମ ନେତ୍ରୀ (ଅଭ୍ୟୁତ ଭୟମା) ୧୪
- ୧୫ । ଏହି ଦେବ ଝଡ଼ି (ଯୋଡ଼ି ଜମକ) ୧୫
- ୧୬ । ଅହେ ଶ୍ୟାମ ଘନ (ସ୍ୱଧାନ୍ତସ୍ତ୍ର ବିରୋଧ ଶ୍ଳେଷ) ୧୬
- ୧୭ । ଚନ୍ଦ୍ରାନଳା ମାନିକୀ ମାନିକୀ (ମାଳ ଜମକ) ୧୭

୧୮ । ନୂଆ ନାଗର	(ବାସକ ଶଯ୍ୟା)	୧୮.
୧୯ । ଚନ୍ଦ୍ର ବଦନା ଗୁହା	(ମାନବଜା)	୧୯
୨୦ । ମୋ ବରୁ ପର ଅଭ	(ସ୍ନେହାନୁଗ୍ରହ)	୨୦
୨୧ । ରସ କଳ୍ପଲତା	(ବିପଦାତ ବାକ୍ ଗୁଡ଼ୁଗ)	୨୧
୨୨ । ନବ ତରୁଣୀ	(ପ୍ରୀତି ଚନ୍ଦ୍ରାମଣି ଲକ୍ଷଣ)	୨୪
୨୩ । ଅବେ ରାମ ନେହୀ	(ରାମାୟଣ ଲକ୍ଷଣ)	୨୭
୨୪ । ବନ୍ଧୁ ପୋର ନୂଆ 'ସ୍ଵ'ସ ପ୍ରତି ସ୍ଵୀର ଭକ୍ତି		୨୭
୨୫ । କହୁକୁ କୋକିଳ (ବସନ୍ତ ଅନୁଗ୍ରହ)		୨୮
୨୬ । ଅଭିଳା ବସନ୍ତ କାଳ (ବସନ୍ତାନୁଗ୍ରହ)		୨୯
୨୭ । କର କର କୃପା	(ମାନ ବଜା)	୩୦
୨୮ । କାହିଁ କାହିଁ ମୋହ ପର (ବିଶୟତା - ସ୍ତ୍ରୀ ଭକ୍ତି)		୩୦
୨୯ । ଅହେ ଶ୍ୟାମ ବନ୍ଧୁ (ସ୍ଵୟଂ ଦୃଢ଼ ପତରୁକ୍ତି)		୩୧
୩୦ । ଚନ୍ଦ୍ର ଗୁଳଦ	(ଅଧ୍ୟାତ୍ମ ଶୁକ୍ଳ ବାଣୀ)	୩୨
୩୧ । ରସରଙ୍ଗ ଯିବାବେଳେ ଅସ		୩୩
୩୨ । କି କଲି—ତେଜିଲି ପକ୍ତ ବସ୍ତ୍ର ଓଷ୍ଠୀକ		୩୪
୩୩ । (ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କର ଅଷ୍ଟାଦଶ ଚାନ୍ଦର ଲକ୍ଷଣ)		୩୫
୩୪ । ଶ୍ରୀମତୀଙ୍କ ଭବବିଂଶ ଲକ୍ଷଣ[ସଂସାର ଚକ୍ର]		୩୬
୩୫ । ଅନୁମାନ କଲି ଯେ (କାନୁ ବର୍ଣ୍ଣନା)		୩୭
୩୬ । ଅହା ସୁନ୍ଦର କଟି (କଟି ବର୍ଣ୍ଣନା)		୩୮
୩୭ । ଏ ନବ କାମିନୀ କିଏ (କୃତ ବର୍ଣ୍ଣନା)		୩୯
୩୮ । ଗୁହା ଏ ବାଲି ଗଳା (ଅଳଙ୍କାର ବର୍ଣ୍ଣନା)		୪୦

୩୧ । ପ୍ରଦର ବାହୁ (ବାହୁ ବର୍ଣ୍ଣନା)	୪୦
୪୦ । କ୍ରନ୍ଦଦନ୍ତୀ କି [ଦନ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନା]	୪୧
୪୧ । କି ପ୍ରଦର କାଷା [ନାସା ବର୍ଣ୍ଣନା]	୪୨
୪୨ । କି ରଙ୍ଗେ ଗୃହ୍ୟଲ [ନେତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣନା]	୪୩
୪୩ । କି ମୋହନ ଏ (କର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଣ୍ଣନା)	୪୪
୪୪ । ହାଟକ ଶୁଭ୍ରାଙ୍ଗି (ଭୂଲିତ ବର୍ଣ୍ଣନା)	୪୫
୪୫ । ହେବ ନାହିଁ ହେବ ନାହିଁ (କେଶ ବର୍ଣ୍ଣନା)	୪୬
୪୬ । କୁଞ୍ଜ ବିହାରୀ ହେ (ରାଧାଙ୍କ ପଞ୍ଚବଧ ମାନ)	୪୭
୪୭ । କାଲି ଯିବେ ବଂଶୀଧାରୀ (ମାଧୁର)	୪୮
୪୮ । ଓଂ ଓଂ ଓଂ କାଳୀକା [କାଳୀ ବର୍ଣ୍ଣନା]	୫୦

ଗୌପଦୀ ରତ୍ନାବଳୀ ।

୧ । (ଶ୍ରୀବତ୍ସ ବନ୍ଦନା)

ଜୟ ହର ଗିରିଜା ବରଂ, ଜୟ ଜୟ ଜଗନ୍ନାଥ ତାରଂ,
ହର ହର ମମ—ଦୁର୍ଗାତ ଭାରଂ ॥ ଦୋଷା ॥
ଶିଶୁ ଶଶ୍ୟରଂ--ଶୀର୍ଷ ପର ଧରଂ,
ଧୃଷ୍ଣ ରଜିତଂ ବିଷଧର ହାରଂ,
ଅଙ୍ଗ ବରୁଣର ଭଙ୍ଗ ପାତୁରଂ,
ଗିରିବର ଗୌରୀ ଗଙ୍ଗା ବିହାରଂ । ୧ ।
ଶଶ୍ୱତ ପୁଲ କୋଦଣ୍ଡ ଦଣ୍ଡ ଭାରଂ,
ମଣ୍ଡନ ତାନ୍ତ୍ରକ ସୁଧାଂଜୀତ ସାରଂ,
ପୁ ପୁ ପୁ ପୁ ପୁ ମଣି ପୁ ପୁକାରଂ
ବମ୍ ବମ୍ ବମ୍ ବମ୍ ଗୁରୁଶି ଗୁରଂ । ୨ ।
ରଜିତ ଜଗନ୍ନାଥ ଶିବ ପଦାରଂ,
ବନ୍ଦିତ ମହେଶ୍ୱର ମହିମା ଅପାରଂ,
ସୁବତ ପ୍ରଥମ ମଙ୍ଗଳାଘ୍ନରଂ,
ହର ହର ଭାରତୀ ଭାରଣୀ ଭାରଂ । ୩ ।

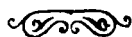

୨

ଗୌପ୍ୟା ଉନ୍ମାଦିନୀ ।

୨ ।

(ଗଣେଶ ବନ୍ଦନା)

ପ୍ରଥମ ପୂଜିତ-ଦେବ-ମହାଲ୍ଲୀଦାୟକହେ । ଘୋଷା ।

ପରଂ ବ୍ରହ୍ମ ପରମାତ୍ମା

ବିଷ୍ଣୁ ଶ୍ରେୟଃ ଅନ୍ତରାତ୍ମା

ସର୍ବ-ସିଦ୍ଧି-ଦାତା ଗଣ-ନାଥ ବନାୟକ ହେ । ୧

ଜୟ ଅର୍ଚ୍ଚ ଜ୍ୟୋତିଷପ୍ରଭା--ଅରୁଣାକ୍ଷ ମହାଶୋଭା-

ଉଦୟ ଗିରିଜା ଅସ୍ତ-ନୟନ ଧ୍ୟାନୁକ ହେ । ୨ ।

ନମସ୍ତେ ଶିବ ପ୍ରସନ୍ନ---ବଦନ--ବର--ଶଶିନ

କପିଳାସ-ବାସୀ-ତୋଷି ଅମର କାୟକ ହେ । ୩ ।

ବିଷ୍ଣୁ ବିଷ୍ଣୁ-ମୂର୍ତ୍ତିମୟ, ଚତୁର୍ଭୁଜ କରଞ୍ଜୟ-

ସର୍ବଜ୍ଞ ପୁରୁଷ ପ୍ରଭୋ ସିଦ୍ଧି ପ୍ରଦାୟକ ହେ । ୪ ।

ଦୁର୍ଗା ଦୁର୍ଗତ ନାଶିନୀ--ଜଗତ---ଜାତ ଜନନୀ-

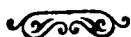
କଟାକ୍ଷରେ ହେନ୍ଦ୍ର ମୁଖେ ଗୁଣୀନ୍ ଗାୟକ ହେ । ୫ ।

ଗଣ, ଅର୍ଚ୍ଚ, ଶିବ, ବିଷ୍ଣୁ, ଦୁର୍ଗା ପଞ୍ଚମ ସଦୃଶ

ଚକାଳେ ଜଗନ୍ନାଥ, ବାରେହୁଅ (ମୋ) ସହାୟକ ହେ । ୬ ।

୩ । (ଚକ୍ରସିଂହାବଲେକନ)

ରେ ନାଗରା ବର,

ଗରବର ହୃଦ ତାପ ହର । ଘୋଷା ।

ପଞ୍ଚଭଣ କଳିଣୀର କଶିରାଣ ତୁ ଦେବାର

ସେ କାରକ ଦୋଷ ମୋର ହର । ୧ ।

ବନ୍ଧୁ ରସ ନିଧୁକର ଧୀବର ଧର ଦୃଶର

ଦୃଶର ସନ୍ତାନୁ ଅନୁସର । ୨ ।

ଅନୁସରଣ ଦିବାର ଦିବା ଶୁଦ୍ଧ ରଗତର

ରଗତ କରୁଛୁ ଦୟାକର । ୩ ।

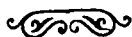
୧୧, କରମେ ବରଣିକ ରପକ ଥିଲା ସହକ

ସହକ ସହକ ମୁର ଶର । ୪ ।

ରସ ରମଣୀ ରତନ ଚକ୍ର ସିଂହାବଲେକନ

ଲେକନରେ ଜରନାଥ ଗର୍ଭ । ୫ ।

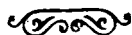

କାହା ରମଣୀ ମଣି ଅସ୍ମୁକ୍ତକ ହସି ହସି,
 ଅହାକି ଶୋଭା ଦିଶେ ତାହାର ବଦନ ଶଶୀ ।
 କି ଅଳି-ତାରପନ୍ତୁ, ହାର ଦର୍ପଣ ଗାନ୍ଧୀ,
 କୁମୁଦ ବନ୍ଧୁ ଅପେକ୍ଷା କଷ୍ଟ ପଦ୍ମ ଶସି ଶସି । ୧ ।
 ବଧୂ ବଦନୀ ଭଳି- ବଧୂ ବନ୍ଧାଣ ସ୍ଥାଳୀ;
 ବକାଳେ ଦୁଲଦୁଲ-ପକ୍ଷୀ ଦ୍ୟୁତ୍ତ ଘୋଷି ଘୋଷି । ୨ ।
 ବ୍ରହ୍ମାଣ୍ଡ କୋଟି କୋଟି ଖୋଜଣି ପରମେଷ୍ଠି;
 ଗଢିଛି ମୁଖ ଗୋଟି କେତେକାଳ ବସି ବସି । ୩ ।
 ପ୍ରସନ୍ନ ସୁଧାମୁଖ- ଦର୍ଶନେ ହରେ ଦୁଃଖୀ,
 ଜଳରେ ଲୁଗିଲ ପଦ୍ମ ଲଜେ ସରସୀ ରସି । ୪ ।
 ଜଗନ୍ନାଥ କହର ଜଗନ୍ନୋହରୀ ଏହୁ;
 ହସିବା ବାସ ଦେଇ ଅତଳଜେ ରୁଷି ରୁଷି । ୫ ।

ବୈପଦ୍ୟ ବହାବଳୀ ।

୫

୫ । (ପ୍ରଥମ ଶ୍ଳୋକ)

ଶ୍ୟାମ ବନ୍ଧୁଠାରେ (ମୋର) ମାନ ଥିଲା--
ଅଜ ହୁଅନ୍ତି ।

ଯାଇ ମାନ ଘାଟ, ସମ୍ଭାଷଣ ନିକଟ,
ତଟ ବଞ୍ଚିବଟ, ଦେଖିଲି ସେ ନଟ,
ବ୍ରଜ ନନ୍ଦ ଗୁଡ଼, କର ମୋତେ ହଟ,
କେତେ ବର୍ଷରେ (ସେ) ଅସି ଲେଖିଲି । ୧ ।

ମୟୂର ମୁକୁଟ, କଟି ପୀତ ପଟ,
ଲଗାଇ ଉତ୍ତର, ଯୋଡ଼ି କର ପଟ,
କହୁଲେ ନିରାଟ, ହେଲି ହତପାଟ,
ଏ ବନସ୍ତେ ମୋ ମନ ପିଟିଲି । ୨ ।

କଲି ମୁ ଅକଟ, ନ ମାନି ପାଲଟ;
ଶାନ୍ତିକି ଲାଗିଟ, ପଟେ ବାନ୍ଧି ପାଟ,
କୋଇଲେ ମୁ-ସୁଟ, ହୋଇଲି ନିରାଟ,
ଅଲଟ-ଧର ପରି କର ଶାନ୍ତି । ୩ ।

କୁକୁମ ଉକଟ, ଛତା ଫୁଲ ପଟ,
ମୋ ପାଦ ପ୍ରତିଷ୍ଠିଟ, ଧୂଳି ବୋଲି ହେଉ-
ବଦନେ ଫୁଟ, ବଞ୍ଚିନ ଅଘଟ,
ପଟଣି ବର ଶ୍ରୀରାମେ ଲେଖିଲି । ୪ ।

ଯେଉଁ ଶୁକ୍ଳ ପଟ ଭାଷିଲେ ସେ ଝଟ,
 କେଉଁ ପ୍ରସ୍ତ ଅଣ୍ଟା, ଧରିବ କପଟ,
 ଭାଙ୍ଗି ମାନ ଅଣ୍ଟା, ଦେଲି ତାଙ୍କୁ କଣ୍ଟା,
 ଜଗନ୍ନାଥ ଏ ରସେ ରଟିଲା । ୫ ।

୨ । (ଚନ୍ଦ୍ର ଶୃଙ୍ଗଳା)

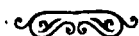

ହେ ବରଜ ବର

ନର ବରଜା ସୁଧାର ନିରାଧାର ବର ହେ ।
 ବରଦ ରତି ଶିଖର- ଶରଦାହୁଁ ସୁମାବର,
 ବରଗି ରଙ୍ଗିନୀ ଦେଖୁ ଦେଇଛୁ ଶବର ହେ । ୧ ।
 ବରଷି ରସିକାବର ବର ନେତ୍ରୀ ଇନ୍ଦୀବର,
 ବରଦାନ କର ବାରି ବାରିଦ ଭାବର ହେ । ୨
 ବର ଅଙ୍ଗୀ-ଅଙ୍ଗୀକାର- କାରଣ ଯିବ ଜୀବର,
 ବରଜନ ଜନ ଭବ ଭବ ଅଭାବର ହେ । ୩
 ବର ମୌବନୀର ନୀର, ନୀରଜାଣୀ ହରବର,
 ବର ଭର ଭର ମଣି-ମଣି ରଜ୍ଜା ବର ହେ । ୪ ।
 ବରହୁ ଚନ୍ଦ୍ର ଶୃଙ୍ଗଳା- ଭଦ୍ର ଅନୁ ଭବର
 ବର ଭାଷେ ଭାଷେ ଜଗନ୍ନାଥ ନବବର ହେ । ୫ ।

୭ । (ଫିତାବଲେକନ-ବିରୋଧାଭାଷ)

ଦରହାସୀ ବରଜ ବନ୍ଧୁ ସୁନ୍ଦର;
 ଦରଶନ ଦେଇ ଯା' ନ ଯା ଛନ୍ଦର । ଘୋଷା ।
 ଦର କର ନେଲି କିଣି ବଣୀ ନାଦର,
 ଦରପକରେ ଦେଇ କଲ ଅନାଦର ।
 ଦର ବିଦଳିତ ମଲି- ଦରବନ୍ଧ ବଧୂଲି,
 ଦରଶାଇବୁ କାହା ହୃଦର । ୧ ।
 ଦରମାନ ହରହର କ ଅପାଦର,
 ଦର ନାହିଁ ଅନ ଅନ ଅଛି ପାଦର ।
 ଦରବଣ ସୁଦୟା- ଦରଚକ୍ର ନିର୍ଦୟା;
 ଦର ଦର କାହିଁତ ବହୁତ ଚେଦର । ୨ ।
 ଦରମର ଅମର ମଦନ ମଦର,
 ଦରବେ ଅନାଥ ଜଗନ୍ନାଥ ଅଦର ।
 ଦରଶନେ ଏ ବିରୋଧା-ଭାଷା ପଦର;
 ଦର୍କିକେତୁ ଲେକ-ଦର ଫିତାବଲେକ,
 ଦର ପେଷଣ କରେ କି ହୃଦର । ୩ ।

୮ । (ଅନ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତ ଯମକ-ବିଶେଷ ଭାଷା)

କରକ ଦନ୍ତୀ ତୁ ମୋ ପ୍ରାଣ ନିବର,
କର ମେଲଣି ଅସି ବସି ଅଙ୍କର ।
କରକରେ ଅବନୀ ବନିତା-ଯା' କର;
କରପନା କାରସ-ନାଗରୀ ସୁକର ॥

କରତୋରୁ କରୁଣା- କର କରମ ଭଣି,
କର ନାଟ କର ଅଞ୍ଜଳି । ୧ ।

କରଗତ ପରି ତ ମୁଁ କି ପରି କର;
କରକରେ କଟା ନାରେ କଟାକର ।

କରକା ପୁଲ ହାର, କରପୁର ନିହାର,
କରମାଳୀ ସେ ବେ ଅଶୋକର । ୨ ।

କରନା ମାନ ତୁ କର ମାନ ଲେକର,
କର ସଦୟେ ଅସଦୟେ ବଲେକର ।

କର ଦୂର ଅଦେଶ- କରଇ ଏ ବିଶେଷ,
କରଦୟ ମୋ ନାହିଁ ବିଚାର କର । ୩ ।

କର ବଣୀ ଜଗନ୍ନାଥ ସେବି କେକର,
କରସେକରେ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାନ୍ତ ଯମକର ।

କରକଣ ଅଦେଶ, କର ବିଶେଷା ଭାଷ,
କର ବର୍ଣ୍ଣେ ପଦର ରତ୍ନ ଅଙ୍କର । ୪

୯ । (ବରୋଧା ଭାଷା ଦ୍ରୁତାଦ୍ୟାଥ)

ମୋ କରୁକ ସ୍ନେହ କଲରେ ।

କଲ ଯାହା ସ୍ନେହ ଅହା ତା ଅଦେହ କହନ୍ତି ଦେବ
ରଖିଲ ॥ ଦୋଷା ॥ ଦିନେ ସେ ନହସି ଅସି ହସି
କୁଚେ ନଖ ଶତ ଦେଖୁଥିଲ । ଅଧର ହୋଇ ମୁଁ
ଧୀର ଗତି ଧର ଅପସର ସର ଗଲ । ଅତି ବସନ୍ତ
ପରତ ଗୁମାନ ମାନସରୁ ନ ଭାସିଲ । ନିଆର ଶ୍ରୀୟାରେ
ମାର ଅଶ୍ରୁକାରେ ଶ୍ରଦ୍ଧାରେ ଭାଷୁ ଭାସିଲ । ୨ । ସେରୁ
ନାହିଁ ବସନ୍ତ ଅଛି ଟାଣି ତାହା କଟାକ୍ଷ ଘାରିଲ ।
ବଳାଧୁନି କର ଅବଳା ରାତିରେ ବଳା ରାତି ମଞ୍ଜେ
କଲ । ୩ । ନୟାଲ ଅତି ଅତିକାଳ ଭରତ ଦିନେ
ଅଳ୍ପଦିନ ଦେଲ । କହେ ଜଗନ୍ନାଥ ନ କହେ ଏକାନ୍ତ
ବରୋଧା ଭାଷା ଭାସିଲ । ୪ ।

୧୦ । (ହିବିଧ ଶ୍ଳେଷ ଭାଷା)

ଗିରିଜା କର ଦାସ ତୋଷ ମନା ।

ବୃଷାଶନ ମାନଦାୟୀ ମନ୍ତ୍ରା ଶରଣ ସେନା । ଘୋଷା ।

ଜଗତ୍ ସୁଧାତ୍ମ ଗୁଣା, ବିଭୁ ବିଭୁତ ଭୂଷଣା;

ସର୍ବଦା ଶିବ ଶିବ ଶେଷନ୍ମୁଖରେ ଭାବନା । ୧ ।

ନୀଳକଣ୍ଠ ପ୍ରଭୁଜନ ନିଦାରଣ ରପୁତାନ

ବିଜୟେ ଦସ କୁମାରୀ କିନ୍ତୁଧୂଷୀ କୋପନା । ୨ ।

ବିଦୁଷ ମାନ ପ୍ରତିମା ହିପୁର ହରଷ ମନା

ରତ୍ନର ଅନ ଜାତ ଜା ଗର୍ଭକ ସୁମନା । ୩ ।

ହର ଗର୍ଭର ଅଶାରେ, ହିବିଧ ଶ୍ଳେଷ ଭାଷାବେ

ମଙ୍ଗଳା ଚରଣେ ଜଗନ୍ନାଥ ବନ୍ଦନା । ୪ ।

୧୧ । (ଯୋଡ଼ି ଯମକ)

ରଙ୍ଗେ ଅସେ ଏଣୀ ନେଣୀ

ଏଣିକି ସୁମା ମଣିକି । ଦୋଷା ।

କଣି କିକିଣି କିପା ଦକା ଯେଣିକି,

ବଜାର ମଣ୍ଡେ ଧରଣୀକି ।

ଗଡ଼ କାରଣୀ କି, କାମ ବାରଣୀ କି,

ଭାଗ୍ୟରେ ଭେଟିଲ ଏଣିକି,

ଦେଖିଲୁ ଯଣି କି, ଗୁରୁ ଭାଷଣୀ କି,

କାମ ବନ୍ଦେ ଶର ଟାଣିକି,

ପିୟୁଷ ଗୁଣିକି, ମଧୁର ବାଣୀକି,

ଭଙ୍ଗୀରେ କହେ ପିତାଣୀକି । ୨ ।

କି ରଙ୍ଗେ ବେଣୀକି, ସଜାଡ଼ି ଏଣିକି,

କି ରଙ୍ଗେ ବାନ୍ଧିଛୁ ଟାଣିକି ।

ଝୁଲଇ ମଣିକି, ନାସା ବସଣିକି,

ଧରଣ୍ୟ ଦେଉଛୁ ହାଣିକି । ୩ ।

ସଖିକ ପାଣିକି, ଧରଣ ଟାଣିକି,

ଗଡ଼ କରୁଅଛୁ ଏଣିକି ।

ଜଗବନ୍ଧୁ ଭଣି, ଅହେ କମ୍ପ ପାଣି

ଦେଖ ତୁମ ସୁଧା ସୁଣିକି । ୪ ।

୧୨ ଗୋ ମୁକୁତ

କୁ ପ ଗୁଣୁ ଜେ ମା ରା ପା ମ ଦ ନ କା ତ ରେ ।
 କୁ ପ ଗୁଣୁ ମା ପା ପୁ ପା କ ଦ ନ କା ତୁ ରେ ॥
 ସ ଶି କ ର ପ ନ ଚ ହେ ବେ ନ ମୁ ଗୁ ଉ ର ।
 ସ ଶି ନ ର ଉ ର କ ହେ ପ୍ର ନ ର ଗ ପ ର ॥
 ଶା ମ ପା ଦ ପ ଦୈ ମୋ ର ର ହୁ ଶ ଉ ବୁ ଉ ।
 କା ମ ବା ଦ ଉ ଦୈ ଶ ର ଦ ହୁ ଶ ତ ନ ତ ॥
 ହେ ଶେ ଗୁ ଗ ଏ ପ ର ବ ଉ ମୁ ଗୁ ଉ ନୁ ରେ ।
 କୋ ଲେ ଜ ଗ କା ପା କ ବ ଗୋ ମୁ ଦ ଉ ରେ ॥

—X—X—X—

୧୩ । (ଯୋଡ଼ି ଯମକ)

ଏହି ଘଟକାଳ, କାଳହେଲ ମୋତେ କାଳ କାଳ । ୦ ।
 ବୃଣାଳ ରସାଳ ଶାଳ, ଅସରୁ ମରୁରୁଲ-ତନ୍ତ୍ରତରୁଳ
 ଜାଳ, ସେ ଟିଆସ ମେଘ ମାଳ ମାଳ । ୧ । ଅନଳ-
 ପ୍ରବଳ ବଳ, ବହେ ପୂର୍ବାରଳ ଚଳ, କଳହଂସ କଳ-
 କଳ, କଳକଣ୍ଠୀ ହୃଦ ଟଳ ଟଳ । ୨ । ବରପ୍ତା ଅରୁନ
 କୁଳ; ବରପ୍ତା ନିରୁଳ ରୁଳ, ଭେଦ ରବ ହୁଳ ହୁଳ,
 ତହୁକ ବାହୁଳ ଭୁଳ ଭୁଳ । ୩ । କହୁକ ଅଶୀଳ ଶୀଳ
 କବିକ ପୁଣୀଳ ଶୀଳ, ଜଗନ୍ନାଥ ତଳ ତଳ, -କ-ସେ ତ
 ଯମକ ଲେଳ ଲେଳ । ୪ ॥

୧୪ । ଅଭୂତ ରସମା

ରେ ରାମ ନେହୀ;
 ରେବତୀ-କାନ୍ତ-ବଦନା ହେମଗାନ୍ଧୀ । ଘୋଷା ।
 ସୁନାଗର-ସୁ-ନାଗରାଅ ଭରବେ;
 ପଦୋଧର ପଦାବଳୀ ମଳୟୁକେ । ;

ନେତ୍ର ଅଲୋଡ଼ନେ ଅଶ୍ରୁଜଳ ଜଳେ
କାମ ଦେବ ଅଗ୍ନି ହୋଣୀରେ । ୧ ।

ଗମ୍ଭୀର ଶ୍ରୀମନ୍ତର ବସ୍ତ୍ର ପରିଧାନ
ବରଣ ବହୁ କୁହୁଡ଼ି ବୁଦ୍ଧି ଜ୍ଞାନ,
କଲ ଗ୍ରାସ କେଶ-ରାହୁ-ତମ-ଚନ୍ଦେ
କାଳ ଭାନ୍ତି ଅଧ ରାଣୀରେ । ୨ ।

କର ଗଜ ଗତି କଟି ମଧ୍ୟା ଫୁଟେ
କେଶର ବସାର ଅଛି ଭଞ୍ଜମାଙ୍ଗେ ।

ଭଞ୍ଜ ରେତା ପରେ ସାତ କୁମ୍ଭ ଥୋଇ
ରଖିଛି ପିୟୁଷ ପାଣୀରେ । ୩ ।

ମାନ ମାନସରୁ ସରୁମଧ୍ୟା ତେଜ,
ତେଜ ମୋତି ମୁକ୍ତିକ ରଦନା ଭଜ ।

ହସି ହରଷରେ ଭାଷ ଶ୍ରୀ ପଦେ
ପାଉ ମୋ ଦିନ ଦିବାନ୍ତିରେ । ୪ ।

ସୁଗ୍ରୀବ କଣ୍ଠରେ ତାରା ହାରା ପରା
ବାନ ବାନ୍ଧବା ଦେଇ ବାହୁ ଗିର
ପୁନଃକୁ ଶୀତେ ଜଗନ୍ନାଥ କହେ

ଅଭୟ ରସରେ ଶାନ୍ତିରେ ॥ ୫ ॥

୧୫ । (ଯୋଡ଼ି ଯମକ)

ଏହି ଘୋର ହୃଦୟ,

ବନ୍ଧୁଦେଶୀ କାନ୍ଦୁଥିବ ଘଡ଼ି ଘଡ଼ି । ଘୋଷା ।
 ପୟୋଧର ବଢ଼ି ବଢ଼ି, ଦମ୍ଭୋଳରେ ପଡ଼ି ପଡ଼ି,
 ଭାଙ୍ଗିବନି ଗତି ଗତି, ଅବନୀରେ ବୁଦ୍ଧି ଦୁଇ ଦୁଇ ।
 ସୁପାତ ସଜାତି ଜାତି, ପାଲଟି ଅଟାତି ଶାନ୍ତି,
 ବସି ମୁଖ ମାଡ଼ିମାଡ଼ି, ଲେଖୁଥିବ ନଖେ ଧାଉଁଧାଉଁ ।
 ଡରାଣି ଡରାଣି ଡରାଣି- ଭବରେ ସରତି ରତି;
 ବର୍ଷାରୁ ଧାଉଁଛି ଉଡ଼ି, ଚନ୍ଦ୍ରବାବେ ତାପିଷ୍ଠାତ ସୁଖ ।
 ଶବମାଳା ଲେଉଟି ଲେଉଟି, ଜଗନ୍ନାଥ ଯୋଡ଼ି ଯୋଡ଼ି,
 ଯମକ ସୁଜତି ଯତି, ଶୁଭକ ହେ କାବ୍ୟ ପତି ପତି । ୪

୧୬ । [ରାଧାକୃଷ୍ଣଙ୍କର ବିବିଧ ଶ୍ଳୋକ ବର୍ଣ୍ଣନା]

ଅହେ ଶ୍ୟାମ ଘନ ।

କେଶୀ ନାଶ କର ଭୟ ପରହାଣୀ । ଘୋଷା ।

ଶୁଭ ଭବ ନିଧି ବନ୍ଦୁ ସେନାପତି,

ମନ୍ଦନ ସମରେ ସୁଧୁର କେଳିଆ,

ଶ୍ରୀପୀ ବୃଷଭନୁଜା କୁଳବତୀ,

କରଜ ସାଧନ ଧନ । ୧ ।

ମନ୍ଦରଧର ଶ୍ରୀବତ୍ସ ବସିରୁହେ,

ଗୋରୁର ଶ୍ୟାମ-ବାସ ଗଞ୍ଜାଳା ଗୋହେ;

ବ୍ରହ୍ମା ବଂଶୀ କରେ ମନ ମୋହିନୀରେ

ତଳ ଗଢ଼ି ପରାୟଣ । ୨ ।

ହେବ ରାଧାକେ ଶ୍ରୀପଦା ଯେବ କ୍ରମେ,

ଭାବନ୍ତି ଯା ଦେବ ଗୋପୀ ପୁରୀର୍ଣ୍ଣରେ;

ଅମର ସମାନ୍ତେ ସତ୍ୟ ବ୍ରତ ପୁରଣୀ,

କିଶୋରୀ ହର--ଚନ୍ଦନ । ୩ ।

କୁବଳୟ ଦଳନେ ସାସ ମୋହରେ,

ନବ ନାଗରୀ କୁଞ୍ଜରେ ଯେ ବହରେ;

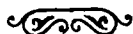
ଜଗନ୍ନାଥ ତାଙ୍କୁ ଦ୍ଵି-ବଧ ଶ୍ରେଷ୍ଠରେ

ଭାବେ ରାଧାକୃଷ୍ଣ ନାମ ॥ ୪ ॥

୧୭ ।

ମାଳ ପମକ

ତନ୍ତ୍ରମାନନା, ମାନନା ମାନନା ।
 ଲକ୍ଷ୍ମ-ପଦ-ପଦ ପଦକ ଦାନ ।
 ବକାଶ କାଶ କା ଶରଦ ଶଶୀ ।
 ନିହାର ହାର ହାରକ ସୁହାସୀ ॥

ମନ ମୋହିନୀରେ ।

ଭ୍ରମା ବର ବର ବର ଯୌବନୀ ବେ ॥ ୧ ॥

ହୁରମ ରମ ରମନୀ ଦାସୀରେ ।
 ସୁକାମ କାମ କାମନା ମୟୀରେ ॥
 ବସୁଧା ସୁଧା ସୁଧାଂଶୁ ବଦନା ।
 ନତାର ଚୀର ଚୀର ବରହୁଣୀ ॥

କର କୋପନା ବେ ।

ସୌପରି ପରି ପରିଜନ ଠାରେ ॥ ୨ ॥

ଦୁର୍ଦ୍ଦିନ ଦିନ ଦିନକ ଭ୍ରମାରେ ।
 ଅବଳା ବଳା ବଳାଏ ରୁଦରେ ॥
 ଅଶ୍ୱ ମାର ମାର ମାରଣ କଣ୍ଠ ।
 ଜଗତ ଗତ ଗତ କର ରୁଦ୍ର ॥

ମୁଁ ସରବ ଭଲେ ।

ଅପ୍ରସରି ସରି ସରିବା ଭଲେ ॥ ୩ ॥

ଅବଧୁ ବଧୁ ବଧୁର ବାବଣୀ ।

ଦୁବଧୁ ବଧୁ ବଧୁର ସବଣୀ ॥

କଳିଣୀ କୁଣି କଳି ନିଏ ମୋତେ ।

ଶିରୀଷର ଶୁଭ ଶୁଭ ଜଗତେ ॥

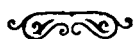
ଜଗନ୍ନାଥ ଲେଖେ ।

ଦେବୀନାଥ ମାଳ ମାଳ ଯମକେ ॥ ୪ ॥

୧୮ ।

ବାସକ ଶଯ୍ୟା

ନୂଆ ନାଗର—ଅସ ଯିବ ମୋହପୁର । ଦୋଷା ।

ଗୁରୁ ଶତ୍ରୁ ପଟା ଅଟେ ସାତ ସତର,

ତହିଁରେ ଲଗାଇଛି ଝୁଟିକ ପଥର

ଗୁରୁ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା

ଦେଇଣ ନାଗର

ବାନ୍ଧିଛି ନୂଆ ଘର । ୧ ।

ଗୁରୁଶତ୍ରୁ କନାଉଡ କରଅଛି ପାଲ,

ତହିଁରେ ଲଗାଇଛି ମୁକୁତାର ଝାଲ;

ତୁମ୍ଭେ ଖେଳିବ ଖେଳ

ମୁଁ ଦେଖିବ ରଙ୍ଗ

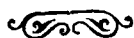
ଗୁଲି ଦେବ ଗୌସାର । ୨ ।

ଗଜ ଦଳ ପଲଙ୍କରେ ବସିତ କେଥ
 ତହିଁରେ ଲଗାଇଛୁ ସୁବର୍ଣ୍ଣର ପାତା;
 ତୁମ୍ଭେ ଦେଖ ଏବଙ୍ଗ ମୁଁ କରବ ଶ୍ରେଷ୍ଠ
 ଶୋଲିବ ଯେମ ରସ୍ତାର । ୩ ।
 ରୁଥ ବନ୍ଦନ କର୍ପୁର ମିଶାଇ
 ଭାଙ୍ଗିଛୁ ପାନ ଭୃଞ୍ଜିବା ପାଇଁ;
 ଜଗନ୍ନାଥ ବୋଲେ ସଦନକୁ ଗଲେ
 ଭୃଞ୍ଜିବି ତୁମ୍ଭ ମୁଖର । ୪ ।

୧୯ ।

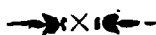
ମାନଭଙ୍ଗ

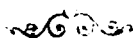
ଛନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ରା ଗୁହୀ ଚନ୍ଦ୍ର ରଜନୀ କରେ ।
 ଶେଷରୁ ରୁଷି ବସୁ ମୁଁ କି ଦୋଷ କଲି କରେ । ୧ ।
 ଶେଷ ହୁଏ ସମା ଅଙ୍ଗ କମା କମା କରୁ ଭଙ୍ଗ;
 ଶେଷ ଦେଉଛୁ ଅନଙ୍ଗ, ରଖିବ ଏ ଦେହ କରେ । ୨ ।
 ଜୀବନ୍ତନ ତୋହୁ ଲାଗି ଏ ଜୀବ ଯିବକି,
 ମୀନ ଶଙ୍ଖନ ଶଙ୍ଖନ- ନେତ୍ରେ ଅଙ୍ଗନ ରଙ୍ଗନ-
 ତେରଛ କଣ୍ଠ ନୟନ, ଗୁହୀ ହୃଦ ଦମକରେ । ୩ ।
 କର କରକ-ରଦନା ମୁଁ ତୋହୁର ପାଇ ଲି.

କାଶା-ଜଣା-ଭାଣୀ-ଶୁଣା, ଛଣା ପୁଆର ପିପାଶା,
ମୁଁ ତୋ କାଶାଜନ ଉଣା ମୋହଠରେ କାନ୍ଦୁକି ରେ । ୩ ।

ଅକରେ ବସାଇ ନାଶ ଦେଇ ଅଇରକି;
ତୋ ପ୍ରାଣ ତହିଁନା- କାଳକ ନ କେ ତୋଳ
ଛଗନ୍ନାଥ କହେ କାଳ ମାର ପ୍ରବଳ ଦକ୍ଷିଣ । ୪ ।

୨୦ । (ସେହନୁଗିତ)

ମୋ ଚାନ୍ଦୁ ପର-ଅନ୍ତ ମନ କେ ଜାଣିବ ମୋହର ।

ଜୀବିବ ଜୀବନ କରଥାନ୍ତି ଧନ

ନିମିଷେ ଅନ୍ତର ନ କରି ।

ମୁଁ ଛୁପି ବସିଲେ, ଅଧ୍ୟାସନ୍ତ ଭାବେ,

ଉରଜ, ଓଷୁକୁ ପର । ୧ ।

ବଞ୍ଚିଲ ମାଲିକି ଭୁଲି ନିଅଲିବି

ରଙ୍ଗେ ପାଜନ୍ତୁ କରା । ୨ ॥

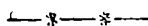
ଗଢୁ ଗଢୁ ଗାନ୍ଧି ମୁନା ଜରି ପତ

ପିନ୍ଧାନ୍ତି କୁହୁ କିନାର ।

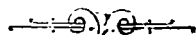
ମନ କଲେ ଧନ ଭାଙ୍ଗି ଦମନ୍ତ ପାଦ

ଦେତେ ସନମାନ କର । ୩ ॥

ଗୁପ୍ତା ଭଜନା ଦେଖିଲେ ଗୁପ୍ତା
 ସାଜନ୍ତି ଶେଷ ପ୍ରହାର ।
 ବଳେ ନେଇ କୋଳେ ଧରି କୃତ ଧୂଳି
 ନଳ ଟିପ ଦୀପ୍ତି ମାର ॥ ୩ ॥
 ପିନ୍ଧିଲେ ଶାଢ଼ୀକୁ ଅନ୍ଧରୁ କାଢ଼ିକି
 ରଜାରେ ଧନର ଓଟାର ।
 ଲଜ କଲେ ସେହୁ ପଛ କରି ହୋଇ
 ଦେଖନ୍ତି ଜାନୁ ବସ୍ତାର ॥ ୪ ॥
 ବେଶ ଏ ବାହୁଣୀ ଦଉଇ କପଟୀ
 ଏ କାଳେ ଦେଇ ବସୁର ।
 କୋଳେ ଲଗାନ୍ତାଥ ଯୁବା କାଳେ କାନ୍ତ
 ଗଳାରେ ଦେଲେ କି ହୁଣ୍ଡ ॥ ୫ ॥

୨୧ । (ବିପତ୍ତିରତ୍ନାବଳୀ—ବିଲ୍‌ଗୁହୁଣୀ)

ରଥ କଳ୍ପଲତା, କାମୀ କାମଚନ୍ଦ୍ରୀ
 ମଣି ଶୁଣ ପ୍ରେମ ବସେ;
 କେଳିଧୂରେ ଦିନେ ସୁନ୍ଦର ସୁମନେ
 କହଇ ସୁନ୍ଦର ପାଶେ ।

ଅରେ ସନ୍ତ । ଅଶ୍ୱର୍ଯ୍ୟ ଦେଖିଲୁ ମୁହିଁ ॥ ୧ ॥
 ଶୁଭ ସୁଭମାଗ, ନୃପତି କୁମାରୀ;
 କାନ୍ତ ହେତୁ ବାଣୀ ଶୁଣି ।
 ପୁଲକ ନାଶକୁ ଶେଷର କହଇ
 ବୁଲଇ ଚରୁଣି ମଣି !

ଅହେ ଧନ, ବଡ଼ ଛତ୍ର କୁହ ଅନ ଅନ । ୨ ॥
 ପ୍ରାଣ ସଜନୀରେ ପଦ୍ମ-ଲତାକରେ
 ହସ୍ତି ବନ୍ଦା ଜୀବକୁଶେ ।
 ତାହା ଦେଖି ଶଶି ମନ୍ତ୍ର ପରେ ଅସି
 କେଟେ କୁମୁଦ ଅଦାଶେ ।

ରେ ବାନ୍ଧବୀ, ଶଞ୍ଜନ ଚକୋର ହସେ ୩ ॥
 ଅଦୃଷ୍ଟ ଅଶୁଭ ଏ ଅତି ଅଶାନ୍ତ
 ସଜରେ ଯା ଶୁଣାନାହିଁ ।
 କମଳ ଲତାରେ ମଞ୍ଜୁ ବସାବଇ
 ବାନ୍ଧବ ତେ ମଣ୍ଡି ଦେଇ ।

ଅହେ ନାଥ, ଦେଖାଅ ଏ ବସନ୍ତ ॥ ୪ ॥
 ଦେଖରେ ବାନ୍ଧବୀ ଏକର ମାଧବୀ-
 ଶେଷେ ମଞ୍ଜୁ ବସା ମୁହିଁ ।
 ତୁ ପଦ୍ମିନୀ ପଦ୍ମ- ଲତା ବରେ ବାନ୍ଧବ
 ପ୍ରେମ ଅଲିଙ୍ଗନ ଦେଇ ।

ଅରେ ଦୟା, ନଶାକୁଶେ ଚିରେ ଦେହା ॥ ୫ ॥

ରତ୍ନମୁଖୀ ଭ୍ରଷେ, ବେଳୁ ଏକ ଦୋଷେ
ସିନ୍ଧୁ କି ରତ୍ନ ହୋଇବ ।

ଗଗନର ଶୂନ୍ୟ- ପବନର-ପୀଡ଼
ବଳେ କି ତଳେ ପଡ଼ିବ ।

ଅହେ ନାଥ; ସ୍ବପ୍ନ କଥା କାହିଁ ସତ । ୨ ॥

ଅରେ ବିନାଦିନୀ ଭୁବୁ କୁମୁଦିନୀ
ଉଠ ମୋ ହୃଦ ଅନ୍ଧାରଣ ।

ମୁହିଁ ଚନ୍ଦ୍ର ଜଳେ ପଡ଼ି ପ୍ରେମ ଜଳେ
ଭାସେ ବସନ୍ତର ରସେ ।

ଅରେ ଶଶି, ହସେ ତୋ ଖଞ୍ଜନ ଅଖି । ୩ ॥

କାହିଁ କଥା ନେଇ କାହିଁରେ ଲଗାଇ
ଭୁବୁ ବନ୍ଧୁ ଏକ ଶାଢ଼ି ।

ଅବଳା ସ୍ବୟଂବେ କାହିଁବା କରବେ
ପୁରୁଷଙ୍କ ପ୍ରାୟେ ରଜ ।

ପ୍ରାଣ ନାହା, କାଳେ ଦେଖା ନାହିଁ ଯାହା । ୪ ॥

ନ ଅସଲ ଯେବେ ଫେରୁ ଯିବ ତେବେ
ନାଥ ମୋ ପ୍ରୀତି ଫେରୁଇ ।

ପେମନ୍ତ ସୁରକ କରନ୍ତି ପୀରକ
ଫେରୁଇ ଦେ ସୁଧ ଦେଇ ।

ଅରେ ସହ, ତୋ ପ୍ରୀତିରେ କାର୍ଯ୍ୟ ନାହିଁ । ୫ ॥

ନହୁଣ ରଜନ

ବୁହୁଣ ବୁଝିଣ

ହସେ କର କର ନହାର ।

କି କହୁଲୁ କି କ—

ନିଲ ବନ୍ଧୁ ଶୋ

ପ୍ରୀତିକ ଦେବି ଯେବେ ।

ଅହେ ଧନ, ପ୍ରୀତି ଯେବେ କି ଜାଣି ॥ ୧୦ ॥

ଦେଲୁ ଧନ ମୋର,

ନୁହରୁ ଡୋଳର

ଦେଉ ନାହିଁ କାହିଁ ଯାହିଁ ।

ଯେତେବେ ରୁପୁନ

ପ୍ରେମ ଅଳିଙ୍ଗନ

ଦେଇଛି କିଏ ଯେବେ ।

ଅବେ ଯହୁ, କଲମ୍ବୁ କରୁ କଥାକି । ୧୧ ॥

କଲୁ କାଣୀ ପୁଣି

କିଲୁ କଲହଣୀ

ସୁଖ କରେ ଦେବାକୁ ।

ନିଅ ରୁପୁ ପ୍ରୀତି

କେଲି ପ୍ରୀତିତୋ

କେଲି କେଲି ପୁରକୁ ।

ସେ ବାନ୍ଧବି, ଭାଷେ ଜଗନ୍ନାଥ କବି । ୧୨ ॥

୨୨ ।

ପ୍ରୀତେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ

ଶୈବ୍ୟା

ନର ରେ , ଶୁଣ ପ୍ରୀତି ଶକ୍ତି ମଣି ଲକ୍ଷ୍ମୀ ।
 କରୁକ ପୀରତି ଅତି ପୀତ ମତି
 ନୃପତି ପୀରତି ପାପୀନୀ ॥ ୧ ॥
 ରସିକ ପୀରତି , ଶୈବ୍ୟା କେତେ
 ପ୍ରବନ୍ଧୀ ପୀରତି କରଣୀ ।
 ନାରୀ ପୀରତି ନାରୀ ସର୍ବ ଜାତି,
 ଶୈବ୍ୟା ନିଅଇ ପରଣୀ ॥ ୨ ॥
 ମୁଖିକ ପୀରତି ଅତି ଅତି
 ପ୍ରୀତି ପୀରତି ବସଣୀ ।
 ପୁରାଣ ପୀତି ଜୀବ ଶିବା ଶକ୍ତି,
 ବାଳକ ରତି ବସଣୀ ॥ ୩ ॥
 ବୃଦ୍ଧିକ ପୀରତି ସୁଖ ନୃଦେ କରୁ
 ପ୍ରବନ୍ଧ ପୀରତି ଦାରୁଣୀ ।
 ନିଳ ପତି ପ୍ରୀତି ବାସବ ସମ୍ପତି,
 ପର ପ୍ରୀତି ଅତି ଦୁଷଣୀ ॥ ୪ ॥
 ବିଦ୍ଧିକ ପୀରତି ଅତି ଅପରାଧୀ
 ପ୍ରୀତି ପୀରତି ଶକ୍ତିନୀ ।

ଧନାକ ପୀରଇ ମାଣିକର ଘୋଷେଇ
 ଶୁଦ୍ଧ ପ୍ରୀତି ଅତି ମାରଣୀ । ୪
 ସାଧବ ପାଠକ ସୁଧାପାନ ମତି
 କରଣ ପୀରଇ ବାରଣୀ ।
 ଜଗବନ୍ଧୁ ପ୍ରୀତି ପୁରାଜନ ମତି
 ମୋହନ ହୃଦୟ ମଣ୍ଡଣୀ । ୫ ।

୨୩ । ରାମାୟଣ ଲକ୍ଷଣା ।

ଅରେ ରାମନେନ୍ଦ୍ରୀ
 ସୀତାହାସୀ ପୁଲହଣା ହେମ ଗାନ୍ଧୀ । ଘୋଷା ।
 ଶୁକ ସାରଣୀ ପକ ରାବଣୀ
 ଶୁଣି ମନ୍ଦୋଦରୀ କୁମ୍ଭ ବର୍ଣ୍ଣ ।
 ମନ୍ଦୋଦରୀ ଦର୍ପେ ଇନ୍ଦ୍ରଜିତ ପିନ୍ଧୁ-
 ଥୁବ ବିଭୀଷଣ ସନ୍ତମିତ୍ରୀ । ୧
 କା ଦନ୍ତ ଏ ବୋଲିଦଣ୍ଡକର;
 ବାଳି ପୁରୀବର ମାରକର ।
 ବସନ୍ତ ନଳରେ ନୀଳ ନେତ୍ର ଥୁବ
 ଗଜୟୁ ଗବାକ୍ଷ ଫେର ଧାନ୍ତୀ । ୨ ।

ଅଭିସାର ହେବ ଅଙ୍ଗଦରେ,
 ହନୁକୁ ଜାମ୍ବେବ ଦଳ କରେ ।
 ଭାବି ଦଧି ମୁଖ କାଳିଙ୍ଗନ ହେବ
 କୁମୁଦ ବଂଚନ ଲକ୍ଷେ ରହି । ୩
 ସାରସ ପାରସ ଶତଦଳ
 ଗୌରୀ ବନ୍ଦନେ ଲେପନ ଶିଳ ।
 ସୁଷେଣକୁ ଧୀରେ ଅଞ୍ଜନା ରଞ୍ଜନ
 ଥିବ ଗନ୍ଧର୍ବନ ପରଦା । ୪
 ଅତକାୟ କୁଚ ମାତୁଳଙ୍ଗ,
 ବେଶରା ଧରି କି ସୁଲ କଥା ।
 ବୋଲେ ଜଗନ୍ନାଥ ବିଗ୍ରହ ଅସ୍ତ୍ର
 ସେନାପତି ନାୟାମୁକ ପାଦୀ । ୫ ।

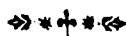

୨୪ । ପ୍ରଂସୁ ପ୍ରତି ସ୍ତ୍ରୀ ରକ୍ତି

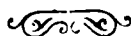

ବେ କୋଇ, ନୂଆ, ପିରଡ଼ିକି ଜୁହାର ମୋହର । ୧
 କାଶି ନ ଥିଲି ଏପରି, ଅଶି ଗଲେ ଦେବ କୁଣ୍ଡ,
 ବାଣୀ କରେ ପାଣି କର, ଲଗାଇଲି ମୋହନ ମନ୍ତ୍ରର ॥
 ପହୁଲେ ଦେପରି ସ୍ନେହ, ସହୁଲେ ନ ଦେହ ଦେହ,

କହିଲେ ନନ୍ଦର ଲୁହ, ଯାଅ ଯାଅ ନନ୍ଦୁଅ ଶଗର ॥
 ମଦନେ ପୁରୁଷ ଜାତି, ବଦନେ କି ନ କହନ୍ତି,
 ସଦନେ ପାଶୋର ଦ୍ୟୁତି, ଅଗ ପ୍ରୀତି ଧରିକୁ ବହର ॥
 ଏହା କାଶିଥିଲେ ପ୍ରୀତି, ଦେହାନ୍ତେ ନକର ଥାନ୍ତି,
 ସ୍ନେହାଧୀନେ ମାତି ରୁତି ପୁହାଇଲି ହୋଇ ଭଜ ଗର ॥
 ବାସେ ମୁଁ ନୁହେଁ ମାଧବୀ, ପାଶେ ଭୁଜ ବସାଇବ,
 ଭାଷେ ଜଗନ୍ନାଥ କବି ପ୍ରୀତିପଥେ ଦେଇ ପ୍ରେମତୋର ॥

୨୫ । ବସନ୍ତ ଅନୁଗନ୍ତା ସ୍ତ୍ରୀ ଚିନ୍ତି

କହିବୁ କୋକିଳ ଯାଇ, ପ୍ରାଣ ବନ୍ଧୁକୁ ନୁହେଁଇ ।
 ବସନ୍ତ ଅଗଳ ସେହୁ ନ ଅସିଲେ କାହୁଁ ପାଇଁ । ଘୋ !
 କଷ୍ଟ ଦେଇଥିଲେ ମୋତେ
 ଅଶ୍ରୁପଣ କରି କେତେ ।
 ଟଣ୍ଡୁ ପାୟୁ ହୋଇ ଏବେ
 ଗଲେ ଗଲା କାଟି ଦେଇ । ୧ ।
 ବହୁଲେ ମଦ ମରୁତ, ମୋହୁଲେ ବନ୍ଧୁ ଗିଡ଼ି
 ବହୁଲେ ମୋ ପ୍ରାଣନାଥ, କେଉଁ ଚଢ଼ୁଣୁକୁ ପାଇ । ୨ ।

ତୁଟି ପଶିଲେ ଦୁମ, ପୁଟିଲେ ମନ୍ତ୍ରୀ କୁସୁମ,
ଲୁଟିଲେ ବରଦ୍ରା ପ୍ରାଣ, ବରଦ୍ରା ଶୂନ୍ୟ ବସାଇ । ୩
କୁହୁ କୁହୁ ଯିବ ରବ, ହୁ ହୁ ହୁ ହୁ ଜଳେ ହୁଦ ।
ମହୁ ମହୁ ହୁଏ ଭେଦ, ଦ୍ଵୀପ ଜଗନ୍ନାଥ କହୁ । ୪

, ୨୭ । ବରଦ୍ରାଦୁଷିନ୍ତା ।

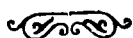

ଅରଳ ବସନ୍ତ କାଳ ଦାହୁର ବରଦ୍ରା କୁଳ
ବହୁଲ ଝଞ୍ଜି ଅନିଳ, ରୁଚିତ ହାତଲେ କୋକିଳ,
ମାଧବୀ ମଧୁପ ମେଳ, ବନ୍ଦବୀ ଦୋଶି ବାହୁଲ,
ସାଧବୀ ମଦନେ ଝେଲ, ହେଉଥିବ ଟଳ ଟଳ । ୧
ବନପର କେଶୀ ଧନୀ, ବନସ୍ତ୍ରୀୟ ଧୂନୀ ଶୁଣି,
ବନଜ ନେହୁଁ ହେବନୀ, ଅଶ୍ରୁକିଳ ତଳ ଧଳ । ୨
ବାସକ ଶଯ୍ୟାରେ ରହୁ, ବାସ କୁସୁମକୁ ଚୁହୁଁ,
ବାସରେ ଯୁଗଳ ସେହୁ, ମଣୁଥିବ କାଳ କାଳ ।
ପାତେ ବସି ଅନୁରୁତେ, ହାତେ ମଣିକ ମଙ୍ଗରତେ,
ଭ୍ରଷ୍ଟ ଜଗନ୍ନାଥ ଗୀତେ, ପଞ୍ଚ ମହା ତଳ ତଳ ।

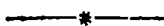

୨୭ ।

ମାନବତା ପ୍ରଭୃତେ କ୍ରି

କର କର କୃପା ମୋଲେ, କରକ ରାଜନା ଗିଞ୍ଜି,
 କର କରବେ ମହାକି, କରନା ବଢ଼େଦି ଏତେ ॥
 କର କରନା ମୋହର, ହର ହର ପର ଶର,
 ଦର ଦର ହାସେ ଗୁଞ୍ଜି କରୁଣା କରାଜ ନେହେ ॥
 ସର ସରପ ଜୟନା, ସୁର ମୁରୁଣା ଶଶିନା
 ଧର ଧରଣୀ ମଣ୍ଡନା ମୋ ବନତି ଶ୍ରୁତି ପଥେ ॥
 ତର ତରଳାଣୀ ଧୀରା, ପର ପରପୁରେ ପରା,
 ରର ବର କଲ ତନୁ, ଅଭିମାନ କରୁ କେତେ ॥
 ଧର ଧର ହୋଇ ରାଗେ ଶର ଶରଶାଣ ଶକ୍ତେ,
 ମାର ମାରନା ମୋ ଅଙ୍ଗେ ବୋଲେ ଜଗନାଥ ଗୀତେ ॥

୨୮ । ବଶ୍ୟତା—ସ୍ତ୍ରୀର ଚକ୍ର ।

କାହୁଁ କାହୁଁ ମୋହ ପର । ନାହୁଁ ନାହୁଁ ଦୁଃଖୀ ନାରୀ ।
 ଗୁହଁ ଗୁହଁ ବେଳେ ତୋତେ ପାହୁଲ କାଲି ବେଶ । ଘୋ ।
 ବହୁ ବହୁ ଏ ପୌରନ; ସହୁ ସହୁ ଗଲ ଦିନ ।

ନନ୍ଦି ଦାନ୍ତ କାମ ଗାଣ, ଜୀବନ ନେଇ ମୋହର । ୧ ।
 କନ୍ଦି କନ୍ଦି ବନା ଦୋଷେ, ରହୁ ରହୁ ଏ ବୟସେ ।
 ମନ୍ଦା ମନ୍ଦଳା ଥିଲିରେ, ପଡ଼ି ଦର୍ଶନ ଏ ସର । ୨ ।
 ଯାନ୍ତି ଯାନ୍ତି ଥିଲି ପ୍ରୀତି ତହିଁ ତାହୁ କଲ ଅତି ।
 ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟରେ ଏବେ ହସିଲେ ସିନା ଭଗାର । ୩ ।
 ଦେହଦେହ କେ ମୁଁ ଏକା କେହକେହ ନାହିଁ ଗାଣା ।
 ଏହି ଯାହା ଦେଲା ଦେଖା ବୋଲେ ଜଗନ୍ନାଥ ହରି ॥

୨୧ । . ସ୍ୱୟଂ ଦୁଃଖ ସୁନୁଛି

ଅହେ ଶାମ ବନ୍ଧୁ ଅଛ ନ କହୁବ ଶାମ ପ୍ରାଣବନ୍ଧୁ ।
 ବଦନ ଅଧରୁ ମଧୁର ମଧୁକୁ,
 ଅଦାରସେ ଲଜାବଳି ସଂଗ୍ରହକୁ;
 ବଧୂକୁଦ ହୋଇ କେ ଗ୍ରାସିଲି ତୁମ୍ଭ,
 ଶ୍ରୀମୁଖ ଚକୋର ବନ୍ଧୁ । ୧ ।
 ଦିନେ ଦିବସରୁ ଅଭିଧାର ହୋଇ,
 ସୁମନରେ ଥିଲି କୁସୁମ ସଜାର,
 କେ ନିଶା ନୁଆ ମୋହନୀ ଲଜାର,
 ସେନିଗଲି ଦ୍ଵାର ବନ୍ଧୁ । ୨ ।

ତଳ ରଜନୀରେ ଶିଶି ଉଜାଗରେ
ବଞ୍ଚିଲି ମୁଁ ବ୍ରତା ହୋଇ କେଳିପ୍ରସରେ
ଗୁହଁ ଅନାୟାସେ ରଜନୀ ପାହୁଲ
ଉଠେ ଯେତେ ଦିନବନ୍ଧୁ । ୩ ।

ଶ୍ୟାମ ଜଳା ଭୁଜ କାହାର ନୁହନ୍ତି,
କଞ୍ଚି ଛାଡ଼ି ପଦ୍ମେ କୁଟକ ରୁହନ୍ତି,
ସଞ୍ଜେ କଣ୍ଠରେ ସେପରି ମାଇଲି,
ମୋ ଜୀବନ ମଣିବନ୍ଧୁ । ୪ ।

ଯିବ ଯେତେ ପ୍ରାଣି ନେବ ଏ ମଦନ
ନନ୍ଦୁହୁବି ଅତ୍ତ ଦେଖିଲେ ବଦନ;
ସୁନୁବୁଲି ପଦେ ସ୍ବୟଂ ଚୁଡ଼ା କହେ,
କବିର କାଗଡ଼ୁୟ । ୫ ।

— ❦ —

୩୦ । ଚନ୍ଦ୍ର ଚୂଳକ—ରାଜ ଅପାଡ଼ ଶୁକ୍ଳ ।

— ❦ —

ଚନ୍ଦ୍ର ଚୂଳକ ଗୀତ ଶୁଣି ଜନେ,
ଶୁକ୍ଳ ପଦେ ଚନ୍ଦ୍ର ଆଉ ଯେ ସୁନେ,
ସୁଗନ୍ଧ ଦକ୍ଷିଣ ପୁରୁଷ ବାମେ;
ବେନ ପକ୍ଷେ ଫେରି ରହଇ କ୍ରମେ ।

ବୁଝୁ ପ୍ରତିପଦେ ଯେ ।

ଚନ୍ଦ୍ର ରହୁଥାଏ ପ୍ରୀତ ଶିରରେ ଯେ । ୧ ।

ଦୃଢ଼ାୟା ଲଳିତେ ଦୁଃଖାୟା ବର୍ଣ୍ଣେ,

ଚନ୍ଦ୍ରଧୀ ନେତ୍ର ପଞ୍ଚମୀ ଅନନେ ।

ଷଷ୍ଠୀରେ କଣ୍ଠ ସପ୍ତମୀରେ ପ୍ରାଣ,

ଅଷ୍ଟମୀ ହୃଦୟେ ନାଭି ନବମ ।

ଦଶମୀ କଟିରେ ଯେ ।

ଏକାଦଶେ ଚନ୍ଦ୍ର ରବିଙ୍କ ଯୋନିରେ ଯେ । ୨

ଦ୍ଵାଦଶେ ନିତୟେ ଜାନୁ ହୃଦୟେ,

ଚତୁର୍ଦ୍ଦଶୀରେ ପାଦେ ପରକାଶେ,

ଅମାବସ୍ୟାରେ ଥାଏ ବୃଦ୍ଧାଙ୍ଗୁଳେ,

ପୋଳ କଳାରେ ସ୍ଵାଅଙ୍ଗରେ ଚଳେ ।

ବହେ ଜଗନ୍ନାଥ ଯେ ।

ଶୁକ୍ଳାର ତିଳକ ଚନ୍ଦ୍ର ଗୁଳକ ଯେ । ୩ ।

(୩୧)

୩୧ ।—ରବିଦେଶେ ପିତାବେଳେ ପୁରୁଷୋକ୍ତି—

ରସରଞ୍ଜି । ପିତାବେଳେ, ଅସି ବସ ମୋର କୋଳେ

କାଶ ହାସୀ ସୁମଙ୍ଗଳେ, ଭାଷି ବଦନ-ଚମଳେ । ଯୋ ।

ଚନ୍ଦ୍ରାର ପୀରତ ନାଭି, ବୃତ୍ତାରଦେଲ ଦିଲବ,

ବଦାର ତୁମ୍ଭର ଭାବ, ବୃତ୍ତାରଲ ସୁବାଦାଳେ । ୧ ।

ସୁଖ ସିନ୍ଧୁ ସୁଧାକର, ମୁଖ ଟେକ ରମାବର,
 ଦୁଃଖ-ଦଶା ଯାଉ ମୋର, ରଖ ସୁଦୟା ସକଳେ । ୨ ।
 ଦିନେ ଦିନେ ପୂର୍ବ ଭାବ, ମନେ ମନେ କରୁଥିବ,
 ଜହେ ଜହେ ରାତି ଯିବ, ଜାଣିଥିଲି ସବାଜାଳେ । ୩ ।
 ଅଳପ ଦିନେ ଅସିବ, ବଳାପ ନକର ଭାବ,
 କଳପ ଲତାରେ ଯିବ, ଜଗନ୍ନାଥ ଅନୁକୂଳେ । ୪ ।

(୩୨)

—ପୁରୁଷାନୁଗନ୍ତା ।—

କି ଭଲି ଭେଜଲି ପକ୍ଷ ବମ୍ବୁଓଷ୍ଠିକ ;
 ଦୁଃଖ ସିନ୍ଧୁ ମଧ୍ୟେ ଦେଇ ସୁଖ ସୁଧା-ବୃଷ୍ଟିକ ।
 ମୋତେ ନ ଦେଖି ସେ ଶଶିମୁଖୀ
 ଗାଲି ଦେଉଥିବ ଆଲି ଗେଷ୍ଟିକ । ଘୋଷା ।
 ଧନ ଲେହେ ଅଜିଲି ଏମନ୍ତ ସୃଷ୍ଟିକ ।
 ଦିନ ଦିନକର ଭାବ ଯେତେକ ଗୋ-
 ଯିବ ନାହିଁ ଜୀବ ଯେବେ ଯିବ ଅନ ସୃଷ୍ଟିକ । ୧ ।
 ଦିନେ ଦେଖୁଥିଲୁ କୁତେ ନଖ ଘାଟିକି
 ମୁଁ ଯାଇ ପଛେ ଦେଖନ୍ତୁ ମିଛେ ଗୋ
 ବୋଇଲୁ ହଜାର କାହିଁ ଦେଲି ସୁନା ବଣିକ । ୨ ।
 ଦିନେ ଶୋଇଥିଲୁ ବନ୍ଧୁ ଅବଚେଷ୍ଟିକ ।
 ମୁଁ ଯାଇ ରତ ଅରମ୍ଭୁ ଚେତନୋ
 ହୁଏ ମୋତ-ଦନ୍ତୀ ଶୁଷ୍କ ଧଇଲୁ ମୋ ମୁଷ୍ଟିକ । ୩ ।

ଦିନେ ପ୍ରାତୁ ଉଠି ଧରୁ ଲାବ ଶକ୍ତିକ ।

ଅଳପ ହସି ତଳପୁ ଖସି ଗୋ
ବୋଇଲ ବସେଧ ଜାତି ହୁଏ ଶଯ୍ୟା ଭୁଞ୍ଜିକ । ୪ ।

କଳହବ ବରୁ ଗୁଣ ଗୋଟି ଗୋଟି କି
ମୋ ଯିବାକୁ ଅତୁର ହୋଇ ଗୋ
ବୋଲେ ଜଗନ୍ନାଥ ପଥେ ଦେଇ ଥିବ ଦୁଃଖିକ ।

(୩୩)

— ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ଅଷ୍ଟାଦଶ ଚିହ୍ନର ଲକ୍ଷଣ —

ଗୋ ପ୍ରିୟ ସହ—ଅଜ ଅନ୍ୟାୟ ଦେଖିଲି ମୁହିଁ ।
ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅରୁଣ ଚରଣ କମଳେ ଦଶ ଚନ୍ଦ୍ର ଛନ୍ଦ୍ର ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ । ୦
ପାଦେ ପାଦ ଦେଇ ଶିରୀଷ ମା ହୋଇ

ନାମମ୍ଭେ ଥିଲେ ସେହି,
ନୟନ ଚକୋର ମୋ ତୋଳା କ୍ରମର
ତହିଁରେ ପଡ଼ିଲ ଯାର । ୧ ।

ଧୂଳ ବଜ୍ରାକୁଶ ଛଦ୍ମର କଳିଣ
କମ୍ବୁ ଉଦ୍ଧ୍ୱ ରେଖା ଯହିଁ ।

ଅମ୍ବୁଜ ଚରଣ ଦକ୍ଷିଣେ ଦେଖିଲେ ଏହି
ନବ ଚନ୍ଦ୍ର ତାହୁ ଗୋ ୨ ।

ଅର୍ଦ୍ଧଚନ୍ଦ୍ର ଶକ୍ତି କାର୍ମୁକ ଗୋସ୍ତଦ
ଦିକୋଶାସ୍ତ୍ର ଶଙ୍ଖ ରତ୍ନ

ସ୍ବସ୍ତିକ ଯକ ଏ ନବ ଚିହ୍ନ ଶ୍ୟାମ

ବାମ ପାଦେ ବିରାଜଇ । ୩ ।

ଶ୍ୟାମାନ୍ତ୍ରୀକେ ଶ୍ୟାମ ସାମନ୍ତ ସମାନ

ଅଭ୍ୟାଦଶ ଚିହ୍ନ ବହୁ,

ଧୃତେ ଜଗନ୍ନାଥ ବହେ ଉପଗନ୍ତ

ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ଶୈଶୂର୍ଯ୍ୟ ଦାୟୀ । ୪ ।

ଛନ୍ଦେ ରାଜଶିର ଚକ୍ର କୁଟ ହର

କଳଶେ ମଙ୍ଗଳ ଦେୟା ।

ଜମ୍ବୁଦ୍ବୀପେ କର୍ତ୍ତ୍ତ୍ବ ରେଖା ଉର୍ଦ୍ଧ୍ବରେତା

ପଦ୍ମ ପଦ୍ମ ପ୍ରେମ ଗ୍ରାସ୍ତା । ୫ ।

ବନ୍ଧିତ କିଶୋର ଶକ୍ତି ଧନୁର୍ଦ୍ଧର

ଗୋଷ୍ଠଦେ ଗୋଲକ ସାର୍ବ ।

ଦ୍ବିବୋଶାଷ୍ଟନାଥ ଶମ୍ଭୁ ଜଗନ୍ନାଥ

ଯକ ସ୍ବସ୍ତି ଚନ୍ଦ୍ୟା ଦାୟୀ । ୬ ।

ଯେଉଁ ପାଦାବଳି କାଳି ଦଳି ମାଳି

ଅହଲ୍ୟାକୁ କଲ ହାହି,

ହୋଲେ ଜଗନ୍ନାଥ ସେ ପାଦୁଁ ସମ୍ଭୁର

ଗଙ୍ଗା ଶିବ ଶିବ ଶ୍ରାଦ୍ଧ । ୭ ।

(୩୪)

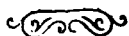
—ଶ୍ରୀମନ୍ତକ ଉନ୍ନବଂଶ ଲକ୍ଷଣା—

[ସର୍ବାଙ୍ଗ ରଞ୍ଜିତ]

ପ୍ରଥମା ସମାପ୍ତା ଚିତ୍ତକା ।

କି ବର୍ଣ୍ଣିବ ବର୍ଣ୍ଣିଲେ ଶ୍ୟ ଉପକରେ କବି କୁ । ଯୋଷା ।

ଛଦାବ ଧୁଜ କୁସୁମ ବନ୍ଧି ବଳୟ ସଂଯନ,
 କମ୍ବୁ ପଦ୍ମାଦି ବଳଶି ରତ୍ନବେଣୀ ପବିକା । ୧ ।
 ବେଦୀ ମଧ୍ୟ ପବାକୁଶି- ଶକ୍ତି ଗଦା ଭୂନବିଂଶ
 ପାଦ ବଳା; ବାଜେ ପଳା, ମାରରେ ମାନବିକା । ୨ ।
 ସୁରଙ୍ଗ ରଙ୍ଗ ଜବାକୁ- ଶାରଙ୍ଗ ରଙ୍ଗ ପ୍ରଭାକୁ,
 ନିନ୍ଦେ ଅଳଙ୍କା ଲତା, ଭେଦେ କାଳ ରବିକା । ୩ ।
 ଦେଖି ସେ ପୟର ଚକ୍ତି, ଦିଗନ୍ତ ହୋଇଲେ ଦନ୍ତୀ
 ଲଜପାଇ ରାଜହଂସ, ତେଜିଲେ ସେ ଭୁବିକା । ୪ ।
 ସୁମଙ୍ଗଳ ପଦ ଏହି, ସୁଗଳ ଚରଣ ଧାୟି,
 ବୋଲେ କିରନାଥ ସତେ, ତେଜବି ଏ ଜୀବିକା । ୫ ।

(८४)

—ଜାନ୍ତୁ ବର୍ତ୍ତମାନ—

ଅନ୍ମାନ କଲି ଯେ ବାଳା ଜାନୁ ଯୁଗଳକୁ ।
 ଅନୁକୃତେ ଘେର ବାସବ ରହିଛି
 ତୁରେ ଯାହା ପ୍ରବଳକୁ । ଘୋଷା ।
 ବୃଣାଳ ବସାଳ, ଏ ରମ୍ଭା ଯୁଗଳ
 ଶେଳିଟି ମଙ୍ଗଳକୁ ।
 ଖେଳା ଖଞ୍ଜନାସି, ଭେଳାକି ବାନ୍ଧିଛି
 କାମ ସିନ୍ଧୁ ଅଥଳକୁ । ୧
 କରଭେନ୍ନ-ଲିଣା, ମଧୁବ୍ରାତ ଫେଣା
 ରସ ଜୟନାର କୋଳକୁ ।

ନିଜସ୍ବ-ବିମ୍ବ-ଏ-କନକ ଭୂମ୍ବ-ଏ

ବାଣୀ ଦଣ୍ଡ ସରଳକୁ । ୨ ।

ଶ୍ରୋଣୀ-ଫାର୍ଥ-ଶୀଳା, ତରୁଣୀ କୁଶଳା-

ହୃଦ ତାର ଶୀତଳକୁ ।

ବୋଲେ ଜଗନ୍ନାଥ, ଏହି ଜାନୁରଥ,

ମନମଥ ପ୍ରଚଳକୁ । ୩ ।

—*—

୨ (୩୭)

—କଟି ବର୍ଣ୍ଣନା—

ଅହା ସୁନ୍ଦର କଟି,

ବାହା ସୁନ୍ଦର ଯାଏ

ବଜାର ଘଣ୍ଟି । ଘୋଷା ।

କି ସୁଧା କୁମୁଦଶ୍ରୀ ରସାଣୀ କଣ୍ଠୀ,

ହର ଉତ୍ସୁରୁ କଣି ବାଜେ ଓଲଟି । ୧ ।

ସିନ୍ଦୂ ମହାରୁ ଅର୍ଦ୍ଧେ ନୃସିଂହ ବାଣ୍ଟି,

ଚଳେ ନେଉଛି ବାଳା କଟିକି ହଟି । ୨ ।

କି କାମଦେବ ତୋଳରହି ଅଖଣ୍ଡ;

ହେମ ଅପୈଳା ତଳ ବଳା କଟିକି । ୩ ।

ଗୁରୁ ଯୌବନେ ସବୁ ମଧ୍ୟା ଚହଟି,

ସୁଖିଲ ସୁଖିଲ ବୋଲି କିବିଣୀ ରଟି । ୪ ।

ବୋଲଇ ଜଗନ୍ନାଥ ସୁରଣୀ କଣ୍ଠୀ,

ମେରୁ ମେଖଳା ବାଳା କୁନ୍ଦନ ପଟି । ୫ ।

!(୩୭)!

—କୁର ବର୍ଣ୍ଣନା—

ଏ ନବ କାମିନୀ କିଏ ଘନ କୁରୁ ।
 ବସନ ପୁଟି ଦଶର ଉରଜ ଦୁରକୁ ବଡ଼ଉଚା ଉଠା । ୦
 କି ଶମ୍ଭୁ ସ୍ବପ୍ନଂ ଭୁ ହେମଗିରି କୁଳଟା ।
 ମୋତର ହାସ୍ୟ ବହେ କି ଧାରା,
 ବହୁଛନ୍ତି କହ ଡାକ୍ ବରହ ଦୁଃଖ ଘୃଷ୍ଣା ଘୃଷ୍ଣା ॥ ୧ ॥
 ମୋହନୀ ଘେନି ଏ ସୁଧା କୁମ୍ଭ ଦପଟା ;
 କୀଡ଼ା ସାରଣୀ କୁମ୍ଭ ବେନି
 ବଳି ପରସ୍ତ ହୋଇଲ ଏହା ରାବରେ ଲଗ୍ ଲଗ୍ । ୨ ।
 କିବା କାମଦେବ ଦୋଳ ମଣ୍ଡପ ପଟା ;
 କରା କରବ, କୁମ୍ଭ ଦୁର୍ଦ୍ଦିତ,
 ଓଲଟି ରହୁଛି ଧଂସା ବାଜି ବଢ଼େ ନଗ୍ ନଗ୍ । ୩ ।
 ବୋଲେ ଜଗନ୍ନାଥ ମୋହନ ମନରୁଗୁ ।
 ଫଳଜ କଢ଼ି, ଯୋଡ଼ିଏ ବଢ଼ି
 କି ସୁନ୍ଦର ଦିଶେ ଥାହା ସୁନ୍ଦରୀ ପ୍ରାଣ ବଢ଼ା ବଢ଼ା । ୪ ।

(୩୮)

—ଗୃପାଦ ଅଳଙ୍କାର ବର୍ଣ୍ଣନା—

ଗୁହଁ ଏ ବାଳା ଗଳା ଗୁପସବେକ ଲେ ।
 ନାହାନ୍ତି କେହି ଏହା ମାପ ସରକ ଲେ । ଘୋଷା ।
 କରଙ୍ଗେ ଗଜ ମୋଡ଼, ଗୁହଁଛୁ ପନ୍ଥ ପନ୍ଥ

ଘ୍ରାସ ପଦକ ଝରା କାପ ସରକି ଲେ ।
 କନ୍ୟା କଣ୍ଠୀ ଶମ୍ଭୁ ରେଖା ଅମ୍ଭୁ ଝରକି ଲେ । ୧ ।
 ଘେନି ସୁନାଗରା; ସୁନା ପଞ୍ଚନରକି
 ସେଇ ପିକ ବାଣୀ ଭାଷି ରମଣୀ ମଣି
 ନିଅଇ କିଣି ବଳେ ଅପସରାକି ଲେ । ୨ ।
 କଣ୍ଠ ମଣ୍ଡନା ଜଳଣୀ ସୁର ଧରକି;
 ବନ୍ଧାଇ କର ପଡ଼ାଏ ଶୁକ ଶିରାକି;
 ଭିକାରୁ ଗୁରୁ ସୁର, ସୁଗୁରୁ ଗୁରୁ ହାର,
 ଝଟକି ପଡ଼େ ଘ୍ରାସ ଧାପ ସରକି ଲେ । ୩ ।
 କି ସୁଗ୍ରୀବା ଗ୍ରୀବା ମୁକୁର ମାଧୁରୀକି;
 ପୁଷ୍ପଦିଗେ ପାନବୋଳ ଗଲେ ପୁରକି,
 ଜଗନ୍ନାଥ କହର, ବାଣୀ ଭାଷାର ପାଇ,
 ତେଜବି ଭଣୀ କଣା ପାପ ପରକି ଲେ । ୪

—*—

(୩୯)

—ବାହୁ ବର୍ଣ୍ଣନା—

ସୁନ୍ଦର ବାହୁ;

କି ହୁଏତ କର ପଦ୍ମ ନିର୍ମାଣିଛି ବାହୁଁରେ । ଘୋଷା ।
 କି କୁନ୍ଦ ବନକ ପ୍ରସ୍ତ, କୁନ୍ଦେ ହେଉ ପରିବସ୍ତ
 ଅଜାନୁ ଲମ୍ବିତ ଜାନୁ ରତ୍ନସାନୁ ରୁଦ୍ଧରେ । ୧ ।
 କଳିତ ମୃଣାଳ ଲତା ଜୁମୁଳ ସେ ହୋଇ ମତା;
 ଭୁଜ ଭୁଜଙ୍ଗମ ପ୍ରେମ ପାଶ ଖୋଜୁ ଥାଉରେ । ୨ ।

କୁଚ ଗିରି ମୂଳୁ ଅସି କଥାବା ସ୍ଵର୍ଣ୍ଣାଦି ଖସି
ବାଜୁବନ୍ଧେ ବନ୍ଦୀ ହୋଇ କିବା ପଡ଼ି ନାହୁଁରେ । ୩ ।
କାମହୋଣା ପ୍ରମୁଦେଶ, କାମ ନେତ୍ରୀ ଦମ୍ଭ ହର
ମୋ ବଳ ଅଙ୍ଗୁଳରେ ଝରକି ଝୁଲୁଥିବେ । ୪ ।
କଙ୍କଣ ଝଙ୍କାର ଧ୍ଵଂସା, ବାଜେ ବଜେ ରସାଳସା
ବୋଲେ ଜଗନ୍ନାଥ ଏକି ତାଡ଼କା ସୁବାହୁରେ । ୫ ।

(୪୦)

—ଦନ୍ତ ବର୍ଣ୍ଣନା—

କୁନ୍ଦ ବଳୀକ,

କିଏ କୁନ୍ଦଦେଲ ଦନ୍ତ ପଡ଼ିଲୁକି । ୧

ଦ୍ଵାରା ଗାଣେ ଗାଣୀ ରସାଣେ ରସାଣୀ

ଶଙ୍ଖିଅଛି କତ କତକି । ଘୋଷା ।

ପରମେଷ୍ଠି ସୃଷ୍ଟି ଚନ୍ଦ୍ରା ଛାଡ଼ି କିବା

ଏକାନ୍ତରେ ଦିବା ରାତିକା

କୋଟି କୋଟି ଅବୁ ଗୋଟି ଗୋଟି ରଦ

ଗଢ଼ିଛି ଜଗତି ଗତି କି । ୧ ।

ସୁଧା ସିନ୍ଦୁ ଚନ୍ଦ୍ର ଶମ୍ଭୁଏ ଦଶନ

ପଦ୍ମରାଜ ପ୍ରଭାବତକ

ଅତି ଜୋରାତି ମୋତି ଜଳେ ବୁଧ ନିତି

ରସି ହେଲା ରତି ରତି କି । ୨ ।

ଦୁସି ଭାଷିବାରୁ ଦଶି ପାଏ ଦୁର୍ଭୁ
 କରକ ବାଜି ସ୍ଵରାଜ କି ।
 କୁନ୍ଦ ବଢି କୁଞ୍ଜେ ସମ ନୋହୁ ଲଜେ
 ପୁଟି ହେତେ ରାଜ ରାଜ କି । ୩ ।
 ଧୀର ଦନ୍ତ ପ୍ରାସ କଷେ କଷି ପର-
 ଶର ବଢା ଶର ସଢା କି ।
 ଜଗନ୍ନାଥ କହେ ଦ୍ଵୀକ ଚନ୍ଦ୍ର କିଏ
 ଧାଏ ଶଗ ପତ ପତକି ।

—*—

(୪୧)

—ନାସା ଚଣ୍ଡିନୀ—

କିସୁନ୍ଦର ନାସାଟେକରେ ସଙ୍ଗାତ
 କିସୁନ୍ଦର ନାସାଟେକ,
 ତଳକେ ତଳକେ ବଣ କରୁଅଛି
 ଚପଣୀ ଛବି ଛଟକ । ୦ ।
 ଦଣ୍ଡିଗୁଣା ମଣ୍ଡି ହୋଇଛି ହିଦଣ୍ଡୀ
 କାମୀକାମର ଉଦ୍ଘାଟକ,
 ଗରୁଡ଼ କାଣ୍ଡ ଅରୁଡ଼ ହୋଇ ନଥ
 ଚକ୍ରମର ସଂସ୍ରାଟକ
 ବସୁରୀ କଳିକା ବିନ୍ଦୁ ଉଦ୍‌ରେଖା
 ମାର ବରଛାଡ଼ି କଣ୍ଠକ,
 ତଳପୁଲେ ନୀଳ ଭୁଜଙ୍ଗ ମଣେଲା
 ନାସା ନୀଳମଣି ହଟକ

କି ମାଦକ ଜାଣେ ସୁଗନ୍ଧ ଅଦ୍ଵାଣେ
କରନ୍ତି ମାଛୁ ଅଟକ
ଝୁଲଇ ମୋତକ ଭୁଲଇ ନିଅଇ
ଝୁଲଇ ପୁଡ଼ା ନଟକ । ୩ ।
ଶୋଭା ସିନ୍ଦୂର ତୁ ପ୍ରଭା ସୁର୍ଣ୍ଣ-ସେତୁ
ଜଗତ-ପ୍ରାଣ କଟକ ।
ଜଗନ୍ନାଥ କହେ କିଂଶୁକ କଳିଏ
ଶୁଭ ଚଂଚୁ ବରାଟକ । ୪ ।

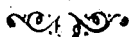

(୪୨)

—ନେତ୍ର ବର୍ଣ୍ଣନା—

କରଙ୍ଗେ ଚାହିଁଲା ।

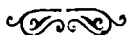
ଅପାଙ୍ଗ-ନୟନେ ମୋର ମନକୁ ଏ ମୋହିଲା । ଘୋଷା ।
କିବା ଏ ନେତ୍ର-କୁରଙ୍ଗ ସଙ୍ଗ-ଭଙ୍ଗ ହୋଇଲା;
କାମଜାଣେ ଝାମ ଧାଇଁ ଚମକି କି ରହିଲା । ୧ ।
ଏମନମୋହନ-କହ ଚିତ୍ତ-ଗୈର ଧଇଲା;
ଭରଙ୍ଗରେ ଭରଲାଣି ହୁଏ ଭରଲାଇଲା । ୨
ଶ୍ରବଣା ବିଶାଖା-ଭାସି ଭୁସ ପସ ଭରାଇଲା;
ମୀନ ରାଜବନ୍ଧୁ ନେଇ ଜଳରେ ବୁଡ଼ାଇଲା । ୩ ।
ଅଞ୍ଜନ ସୂତରେ ବାନ୍ଧି ଶଞ୍ଜନ ଶେଲାଇଲା;
ଅବଳା ହୋଇ ଏ କଟାସ କଟାସ ମାଇଲା । ୪ ।
ପ୍ରମୁଦ, ମୋହନ, ବଣ୍ୟ, ଭକାଟନ ପାଇଲା;
କୋଲେ ଜଗନ୍ନାଥ ଏହି ପ୍ରେମାଞ୍ଜନା ଅଭିଲା । ୫ ।

(୪୩)

—କର୍ଣ୍ଣ କର୍ଣ୍ଣିନୀ—

କି ମୋହନ ଏ କର୍ଣ୍ଣ ମଞ୍ଜୀକରି ।
 ଅନାୟ ବିରହେ ମୁଁ ମଲ୍ଲିଟି ପଡ଼ି ପଡ଼ି । ଘୋଷା ।
 ବନ୍ଧୁ ମୋହନା ଅରଣି, ଦର୍ପକ ଦର୍ଶଣ ପାଣି,
 କାମ ହେମପାଣୀ କିଏ ଅସେ ବଢ଼ି ବଢ଼ି । ୧ ।
 ପାଟଳି କୁସୁମ ପ୍ରଭା, ନିନ୍ଦେଏ ଶ୍ରବଣ ଶୋଭା,
 ତାଟକ ଝଟକ ନାଟରେ ଘଡ଼ି ଘଡ଼ି । ୨ ।
 ବିଭ୍ରମ ବଟି ଭଞ୍ଜିଣୀ, ଜ୍ଞାନ ବୁଢ଼ା ମନୋହାରୀ;
 କୁଣ୍ଡଳ ମଣ୍ଡିତ ଗଣ୍ଡ ମୁଗ ଜଳ ଜଳି । ୩ ।
 ଏକର୍ଣ୍ଣ କି ଦାନୀ କର୍ଣ୍ଣ, ନକରେ ରତନ ଦାନ;
 ବନ୍ଧୁ ଜାଳ ପ୍ରାଣ ପ୍ରତି-ପ୍ରାଣୀ ପାଉ ପାଉ । ୪ ।
 ଜଳନ୍ତାଅ ଜହେ କର୍ଣ୍ଣ-ଧାର କର ସଂହାରଣ;
 ଏ ଉଦା ମିତ୍ର ଜଡ଼ର ଅସେ ମାଉ ମାଉ । ୫ ।

(୪୪)

—ଭୂଲତା ବର୍ଣ୍ଣିନୀ—

ହାଟକ ଶୁଭ୍ରାଙ୍ଗୀ, ଝଟକ ଅଙ୍ଗୀ,
 ଝଟକରେ କଟକରେ ନରୁ ଭୂଲୁ ରଙ୍ଗୀ । ଘୋଷା ।
 ଏଭୂଲତା ମୁଦୁଲତା, ଭଞ୍ଜିରେତା ହୃଦରେତା
 କିଦର୍ପକ ରତ୍ନଧନୁ ଭଦେ ପ୍ରାଣ ସଙ୍ଗୀ । ୧ ।
 ବାଣୀ ପଦ୍ମ ତୋଳା ବାରି, କର୍ଣ୍ଣ ବିଳରୁ ବାହାର,

ବଳସନ୍ତ ବଳେଶୟ ଏ କାଳ ଭୁଜଙ୍ଗୀ । ୨ ।
 କି କେତୁ ମକର ଏହା, କୁଷ୍ମାଞ୍ଜନ ସଖା ଦୁର
 ନୀଳକଣ୍ଠ ରୁଲ ଗୁରୁ ଚନ୍ଦ୍ରିକା ବଦ୍ରାଙ୍ଗୀ । ୩ ।
 ଭାଲପଦ ନେତ୍ର ଦୁନ୍ଦ, ସାମା ବାବ ଲାଳା ବନ୍ଦି,
 ବୋଲେ ଜଗନ୍ନାଥ କାମ ଚଟାଣ ଭୁଜଙ୍ଗୀ । ୪ ।

(୪୫)

—କେଶ ବର୍ଣ୍ଣନା—

ହେବନାହିଁ ହେବନାହିଁ

୨ ହେ ବନଦ ବନଜାସୀ କେଶ ଶୋଭାକୁ ।
 ଥିବ ନାହିଁ ଥିବନାହିଁ ହିଁ ଭୁବନେ ଉପମା ଅଉ ଦେବାକୁ
 । ଏ କିଶୋରୀ ।

୩ କେଶ ଶେଷ ମେଘ ଧର ।
 ପୁବା ଶୁକ୍ତି କିବା ପ୍ରଳୟ କରବ ବରଷି ସବର୍ଣ୍ଣ ବାର । ୧
 ବନ୍ଦ ଉର୍ଜ୍ଜ୍ୱିତ, ବନ୍ଦ ଉର୍ଜ୍ଜ୍ୱିତ ଶନ୍ଦଧନୁ ଉଦାଥରେ
 ମଞ୍ଜୁର ବଧୁ ନାମଜନ କଳିଣୀ ଅବତୀଷ୍ଟ ବଦ୍ୟମାରେ
 । ସେ ଚତୁର୍ଥ ।

ଗିରି ଗୁଡ଼କର ଉତ୍ତାସୀ ।

ସ୍ନାନ ଶୁଭଧାର, ପତି ବସୁନ୍ଦର
 ଚେତା-ତୃଣ ଗଲ ଭାସି । ୨ ।

ଅନୁମାନେ ତକି, ବଳମ୍ବ ଗଡ଼କି ପ୍ରଳୟିତ କୁଷ୍ମ ଗୁମ୍ଫା ।
 ପୁଅ ଭୁକ୍ତ ହୋଇ ପଥ ପାଉନାହିଁ

ପଞ୍ଚକୁ ପୁଞ୍ଜକୁ ଉଦ୍ଧାର ସେ କାଳିନ୍ଦି କଣ୍ଠାଞ୍ଜଳି ଅସେବୁ
ବରହ କୁଳେ ସେ,

ପୁଞ୍ଜ ଗୁଳି ଅସେ କାଳିକା କାଳକୁ ଗୁଞ୍ଜି । ୩ ।

ପୂର୍ବପର ହୋଇ କୃଷ୍ଣ ଶୁକ୍ଳ ଦ୍ଵାର ପଥ ଲକ୍ଷ୍ମୀନାଥ ହୋଇଲେ
ଅଗେ ଗୌଣ୍ଡିମାସୀ ପଛେ ଅମାବସ୍ୟା ।

ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଭାତ ବହୁଳ । ସେ ଯାମିନୀ ।

କାମିନୀ କଳା ଚନ୍ଦ୍ରହସ ।

ବୋଲେ ଜଗନ୍ନାଥ ମୁକ୍ତ କେଶୀ ଏତ

ମର୍ଦ୍ଦତ ମଣି ରୂପକ ସେ । ୪ ।

(୪୭)

—ରାଧାଙ୍କର ପଞ୍ଚବିଧମାନର ଲକ୍ଷଣ—

(ଅଷାଢ଼ ଶୁକ୍ଳ)

କୃଷ୍ଣବିହାରୀ ଦେ ବରୁଣା ନିଧୁ,

ଶୁଣିମ ରାଧା ମାନ ପଞ୍ଚବିଧ ।

ତୁମ୍ଭ ସଙ୍କେତେ ବିଷମ ସଂକଟେ,

ପଡ଼ିଣ ପଣ୍ଡିତବର ଭଜାଟେ,

ଗଣ୍ଡେ କର ଦେଉ ।

ବସିଛି ପ୍ରଥମ ମାନ ବରହା । ୧ ।

ଦୃଢ଼ ବାଣୀ ଶୁଣି କାମମୋହନ,

ଦେହନ୍ତ୍ର ଫୋପନ ନଜାଣେ ମାନ ।

ଦୃଢ଼େ ବସ ନଟୁ କୀର୍ତ୍ତା ଦେଖୁଥିଲା,

କୁରାଣଲୁ ତା ନଟୁ ବାହାରିଲ ।

ହୋଇ ଅଚନ୍ଦ୍ରିତ ।

ସେଦିନ ଗଣ୍ଡେ ଦେଇଥିଲ ହସ୍ତ । ୨ ।

ଅବୋଧ ନାମା ସେ ରାଜକୁମାରୀ,

ବୋଧଲେ ବୋଧ ନମାନେ କାହାର,

ସ୍ଵାଧୀନ ଚତୁର୍ଦ୍ଧା ବସେ!ଗୀ ହୋଇ,

ପଣ୍ଡିତା ନାୟିକା ଭାବେ କାହାର,

ପଦ ନେହୁ ନାର ।

ଦ୍ଵିତୀୟ ମାନେ କହେ ଅଶ୍ରୁଧାର । ୩ ।

ଅନିବଚନୀୟା ଯିଶର୍ଯ୍ୟ ଦାୟୀ,

ଅଶୋକ ନାମା ସେ ଅନନ୍ଦପ୍ରୀ,

ବାସକ ଶଯ୍ୟାରେ ଦିନେ ଅବଳା,

ଗୋପ ହୋଇ ଗୀତ ବୋଲୁଥିଲ,

ହୋଇ ପ୍ରେମଭୋଳ ।

ସେଦିନ ବହୁଥିଲ ଅଶ୍ରୁଜଳ । ୪ ।

ଅପୂର୍ବ ଦେଖିଲି ତାପୁରୀ ରାଜ,

କିଷ୍କିନ୍ଦେ ଚିତ୍ତେ ନାହିଁ ଦିବାସକ,

କହିଲେ କହେ କହନା ସେକଥା,

କଳହାନ୍ତରିତା ପ୍ରାୟେ ବନାଉ,

ହୋଇ ଉଦାସିନୀ ।

ତୃତୀୟ ମାନେ କହେ ନାନା ବାଣୀ । ୫ ।

ପ୍ରମଦା ପ୍ରେମେନ୍ଦ୍ର ଚିତ୍ତ ପ୍ରମୋଦେ,
 ନାହିଁ ନକରଇ ଦୟାଦ୍ରୁ ହୃଦୟ,
 ବାନ୍ଧବା କି ଦିନେ ମାଧବୀ କୁଞ୍ଜେ,
 କୋଳେଧରି ବଳେ ଶୁଆଇ ଶେଷେ
 ମାରନ୍ତେ ସୁରତ ।

ସେଦନ ନାଁ ନାଁ କହିଛି ସୁମତ । ୬ ।

ଅଶନ ବନ୍ଧନ ବେଶ ଭୂଷଣ,
 ତେଜ ରଜୀବ ମୁଖୀ ଅନୁଷଣ,
 କୁଚ କନ୍ଦିରେ ଚନ୍ଦ୍ରମୁଖ ଦେଇ,
 ବସି ବିଷାଦେ ଅଭିଧାରୀ ହୋଇ,
 କରଜରେ ମନ୍ଥା ।

ଚତୁର୍ଥ ମାନେ ଅବନୀ ଚିରଇ । ୭ ।

ମୋରୁପ ଚିନ୍ତାପଟେ ଲେଖି ବାଳା,
 ଚୁମ୍ବଦେଉଁ ମୁଖେ ଲଗିଲା ବଳା,
 କନିଷ୍ଠ ଅଙ୍ଗୁଳି କରଜ ମୁନେ,
 ମନ୍ଥାକି ଚିରେ କାଳି ଘରଷଣେ,
 ମୋହ ଜାଣିବାର ।

ସେଦନ ନଖେ ଲେଖିଅଛି ଗାର । ୮ ।

ପ୍ରୋଞ୍ଜିତ ଭର୍ତ୍ତୃକା ନିକୁଞ୍ଜ ବାସେ,
 ଭୁବୁ ଗତିପଥ ଗୁହଁ ନିରାଶେ,
 ବିରହ ବିଚ୍ଛେଦ ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ ହୋଇ,
 ବିରସ ବଦନେ ଶିରାସ ଦେଲା,

ବସିଛି ମଉନେ ।

ପିଠି ଅତି ଦେଇ ପଞ୍ଚମ ମାନେ । ୯ ।

ବିପ୍ଳବୀ ପ୍ରେମେ ଅଛି ମନାଇ,

ସମ୍ମୁଖ ବନ୍ଧୁ ଅଣିହେବ ନାହିଁ,

ଦିନେ ଏକା ନିଶପତି ଅନାଇ,

ଦେଖୁଥିଲୁ କରେ ସେନା ଫେର,

ମୋ ଝିବା ସମୟେ ।

ସେଦିନ ପିଠି ଦେଇଅଛି ପ୍ରିୟେ । ୧୦ ।

ମାନନୀ ମାନେ ମାନବର ହୋଇ,

ଗଣ୍ଡସ୍ଥଳେ କର ଦେଇ କାନ୍ଦଇ,

ଅଶ୍ରୁଜଳେ ଯୋଡ଼ି ହୋଇ ଅଞ୍ଜନ,

ପ୍ରବୋଧୁଲେ କହେ ନା-ନା ବଚନ,

ଜଗନ୍ନାଥ କହି ।

ପିଠିଦେଇ ନିଶେ ଯିବଇ ମନ୍ତ୍ରୀ । ୧୧ ।

~ (୪୭)

(ମାଥୁର)

କାଳସିବେ ବଶୀଧାରୀ, ବୃନ୍ଦାବନ ଶୂନ୍ୟ କରି ।

ମାହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ଏସୁବେଶ ହେଉ ଗୋ ରାଧା କିଶୋରୀ । ଘୋ !

ଯାସ୍ନେହେ ଗୁହୁକୁ ହାର, ତାହାକୁ ନେବ ଅନ୍ତର,

ଅହା କରବାକୁ ତୋର ସାହା କେହିନାହିଁ ପଥାରୀ । ୧ ।

ବରହରେ ମାଞ୍ଚ ବାଧା, ନିରାଶ୍ରୟ କର ଶ୍ରଦ୍ଧା,
 କେ ତାଙ୍କିବ ରାଧା ରାଧା ମୋହନ ମୁରଲୀ ଧର । ୨ ।
 କାମ ସିନ୍ଧୁ ଲଗି ତର, ଶ୍ୟାମନାବ ଥିଲୁ କର
 ବାମଦେଇ ଗିରିଧାରୀ ବୃତ୍ତାଭଲେ ବ୍ରଜନାରୀ । ୩ ।
 ଅସ ଏବେ ଯମୁନାରେ, ଝାସଦେବା ତା'କାମରେ,
 ଭାସି ଉଦ୍‌ଭାସ ଏଡେ ଦାରୁଣ କୁଞ୍ଜବିହାରୀ । ୪ ।

(୪)

—▶ (ବାଳିକ ପ୍ରଭ) ◀—

କଂ କଂ କଂ କାଳିକା କପାଳ ମାଳିକା ।
 ଖଂ ଖଂ ଖଂ ଖଡ୍ଗ ଖର ଖପର ବିଶିଖା । ୧ ।
 ଗଂ ଗଂ ଗଂ ଗଗନ ଗଗନା ଗନ୍ତ ଦୁର୍ଗା ।
 ଘଂ ଘଂ ଘଂ ଘଣ୍ଟା ଘୋର ଘର୍ଦ୍ଦର ଘନର୍ଦ୍ଦା । ୨ ।
 ଙଂ ଙଂ ଙଂ ଙଂ ଙଂ ଙୁମା ଙନ୍ମତା ଙଲଗ୍ନା ।
 ଚଂ ଚଂ ଚଂ ଚୈବୁତ ଚରୁତ ଚଣି ମଣ୍ଡା । ୩ ।

ଚଂ ଚଂ ଚଂ ଚଞ୍ଚଳା ମେଢ଼ ବିନ୍ଦୁ ଶାନ୍ତ ।

ଛଂ ଛଂ ଛଂ ଛନ୍ଦୁ ଛେଦ ପଦ ସ୍ଵଚ୍ଛ ଇଚ୍ଛା । ୦ ।

ଜଂ ଜଂ ଜଂ ଜଗନ୍ନାଥ ଜୟ ଯଦି ପୂଜା ।

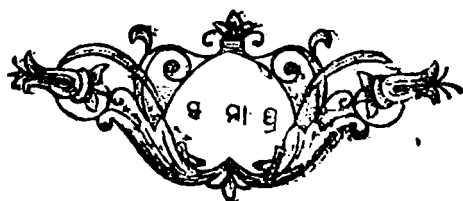
ଝଂ ଝଂ ଝଂ ଝମକ ଝୁଞ୍ଚିଅ ରାଗ ଝଞ୍ଜା । ୫ ।

ନାଂ ନାଂ ନାଂ ନାଦ୍ୟ ନାଶାଚେ ନିର୍ମୁଳିନୀ ।

ନୁଂ ନୁଂ ନୁଂ ନୁପୁର ନିର୍ଭର ନୃଦ୍ୟପୁନୀ । ୬ ।

ଟଂ ଟଂ ଟଂ ଟଙ୍କାର ଟଙ୍କିତ ମଦୋହଟା ।

ଠଂ ଠଂ ଠଂ ଠାଗୁଥ ନମେ ଠେଣୁ-ଠେଣୁ । ୭ ।

PRINTER

L. K. Mahapatra,

GOPINATH PRESS

BHADRAK

First Edition---1933.

ଉତ୍କଳ

ଗୋପୀନାଥ ପ୍ରେସର

ପ୍ରେସକାକଳୀ ।

ଜୀବନ ସଙ୍ଗୀତ	ଟ ୦ ୩
ଦୁଇଟି (ଜାତୀୟ ସଙ୍ଗୀତ)	ଟ ୦ ୩
ସଙ୍ଗୀତ ଚକ୍ରପାଠ୍ୟ	ଟ ୦ ୩
ସଙ୍ଗୀତ ସୂକ୍ଷ୍ମଲ	ଟ ୦ ୩
ସ୍ବରାଜ ସଙ୍ଗୀତ	ଟ ୦ ୩
ଅରଟ ଗୀତ	ଟ ୦ ୩
କବିତା କୁମ୍ଭ (ସଙ୍ଗୀତ)	ଟ ୦ ୩
ସଙ୍ଗୀତ ସ୍ବର୍ଗ ମୁଖା	ଟ ୦ ୩
ପାଣି ସଙ୍ଗୀତ	ଟ ୦ ୩
ଉତ୍କଳୀ ଜଣାଣ	ଟ ୦ ୩
ଅନୁଷ୍ଠାନୀ ପୁରଣ	ଟ ୦ ୩

